

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 09-22-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Mokslo metus pradėjo Gedimino
lituanistinė mokykla – 4 psl.

Skausmo kalnelyje – ir Amerikos
lietuvių paminklas – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuvos delegacija dalyvauja JT Generalinėje Asamblėjoje

Lietuvos Respublikos prezidentės Dalios Grybauskaitės vadovaujama delegacija išvyko į New Yorką, kur dalyvaus 69-ojoje Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos sesijoje. Šiomet pasaulio vadovai diskutuos apie pasaulio vystymosi darbotvarkę po 2015 metų ir ieškos sprendimų, kaip atsakyti į pasaulio taikai ir saugumui kylančius naujus iššūkius, išspręsti besitęsiančius konfliktus, kovoti su naujomis terorizmo formomis, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, užtikrinti žmogaus teises, kovoti su klimato kaitos problema.

Prezidentė JT Generalinės Asamblėjos debatų kalboje atkreips pasaulio vadų dėmesį į bendrą visų valstybių atsakomybę už pasaulio taiką. Lietuvos vadovė kalbės apie būtinybę suvienyti pastangas kuo greitesniam konfliktų sprendimui, kad pasaulio ateitis būtų saugi ir stabili.

Vizito New Yorke metu Lietuvos vadovė JAV prezidento Barack Obama kvietimu dalyvaus JT Saugumo Tarybai priklausančių valstybių vadovų susitikime. Jame bus siekiama su-

telkti visų valstybių pastangas kovai su tarptautiniu terorizmu, kuris įgauna vis naujas formas ir kelia grėsmę viso pasaulio saugumui. Lietuva į JT Saugumo Tarybą išrinkta pernai dvejų metų kadencijai.

JT Generalinio sekretoriaus Ban Ki-Moon kvietimu Prezidentė kartu su kitais 130-ies valstybių vadovais dalyvaus klimato kaitos problemoms skirtame susitikime. Lietuvos vadovė savo kalboje atkreips kitų pasaulio lyderių dėmesį į būtinybę pasiekti globalų susitarimą dėl klimato kaitos, taip pat kalbės apie energetikos saugumo stiprinimą.

Prezidentė New Yorke susitiks su buvusia Suomijos prezidente Tarja Halonen ir dalyvaus Pasaulio moterų vadovių tarybos susitikime. Tarybos narės diskutuos apie moterų vadovavimą, aptars lyčių lygybės užtikrinimo visame pasaulyje klausimus, taip pat rinks naująją Prezidentę.

Pasaulio moterų vadovų taryba įkurta 1996 m., dabar jai priklauso per 50 narių. Lietuvos prezidentė šios tarybos nare tapo 2009 metais. – 11 psl.

Nekalto Prasidėjimo parapijoje – šimtmečio šv. Mišios

Sausakimšoje Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje sekmadienį, rugsėjo 21 d., iškilmingomis šv. Mišiomis, kurias celebravo vysk. Alberto Rojas, dalyvaujant esamiems ir buvusiems bažnyčios kunigams bei svečiams, užbaigti švęsti jubiliejiniai parapijos metai. Tiesa, kitą sekmadienį, rugsėjo 28 d., laukia dar vienas šimtmečio renginys – iškilmingi pietūs Mayfield Banquet Hall.

Kai Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapija buvo įsteigta 1914-tais metais, Brighton Parkas buvo tik laukinė pieva, o parapijos bendruomenė – mažas, daugiausia lietuvių, būrelis. Šiandien, pasak klebono Robert Coleman, – „tai veikli miesto parapija su 2,500

registruotų šeimų, dauguma ispaniškai kalbančių, ir 26 būreliais bei organizacijomis.”

Nors Nekalto Prasidėjimo parapija dabar yra pagrindinai meksikietiška, sekmadieniais ir ketvirtadieniais dar atnašaujamos šv. Mišios lietuviškai. „Yra svarbu atsiminti mūsų katali-

kiškas šaknis ir Dievo dosnius laimėjimus duotus per paskutinį šimtmetį”, – pabrėžia kunigas Coleman.

Daugiau informacijos apie parapiją rasite tinklalapyje: www.imcc-chicago.org; arba [facebook.com/centennialimmaculateconception](https://www.facebook.com/centennialimmaculateconception).

„Draugo” info

Jono Kuprio nuotraukos

Nedera dėl paties gyvenimo netekti gyvenimo prasmės – Juvenalis

Priminsiu vieną teoriją, kuri audrina lietuvių vaizduotę tikriausiai nuo Žalgirio laikų, nes aprašydamas lietuvių krikštą 1387 m. pirmasis ją užrašė požalgininėje epochoje gyvenęs lenkų istorikas (mokęs lietuvių kilmės Lenkijos karaliaus Kazimiero sūnų, vėliau – šventąjį Kazimierą) Janas Dlugošas (1415–1480). Autorius negalėjo būti didelis lietuvių draugas, kaip ir dauguma išdidžių lenkų, kurie lietuvius laikė prasčiokais, apsiautusiasiais meškų kailiais, bet jis pasakė tai, kas lietuviams turėjo būti labai malonu girdėti – kad lietuviai ir žemaičiai yra kilę iš romėnų. Istorikas rėmėsi lietuvių ir lotynų kalbų panašumu. J. Dlugošui antrino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės publicistas ir diplomatas Mykolas Lietuvis (1490–1560), pateikęs lietuvių ir lotynų kalbų panašių žodžių (pvz.: *lo. ignis* – lie. ugnis; *lo. undo* – lie. vanduo; *lo, aer* – lie. oras; *lo. sol* – lie. saulė ir kt.)

Bychovco kronikoje (manoma, rašytoje XVI a.) romėniškoji lietuvių kilties teorija tęsiama, bet kitu kampu: čia sakoma, kad 401 m. klajoklių hunų genčių vadas Atila įsiveržė į Romos imperijos žemes ir dabartinėje Vengrijos teritorijoje įkūrė Hunų valstybę. Romos kunigaikštis Palemonas su 500 patricijų (kilmingųjų) esą bėgo nuo hunų (ar vidinių vaidų) ir, apiplaukęs Europą, atplaukė iki Nemuno žiočių, paskui Nemunu pasiekė Dubysos upę (žinome, kad Lietuvoje, šalia Kauno, yra tokia vietovė Palemonas; pagal legendą kitas jo didikas Barkus įkūręs Jurbarką, Kunas – Kauną ir kt.). Įdomu, kad šioje istorinėje legendoje Palemonas atplukdomas būtent iki tos vietos, kuri keletą šimtmečių vėliau žinoma kaip lietuvių genties žemė, davusi karalių Mindaugą, sujungusį kaimynines baltų gentis į vieningą Lietuvos valstybę. Jeigu tikėtume, kad ši istorinė legenda turi pagrindo, Mindaugą su savo gentainiais galėtume laikyti iš audringos Europos grįžusiųjų palikuonimis.

Dar reikia priminti Dviejų Respublikų Seimą, kur lenkų atstovui pučiantis, jog jie, lenkai, yra aukštos kilmės, lietuvis seimūnas pasakęs: lietuviai yra kilmingesni, nes jie yra kilę iš romėnų. Kuo rėmėsi tas Lietuvos seimūnas, nežinia, nors greičiausiai tuo pačiu J. Dlugošu.

Rimtai į lietuvių kildinimo iš romėnų teorijas nei mokslininkai, nei visuomenė nežiūrėjo, jos buvo įtrauktos į istorinių pasakų sąrašą. Rimtai nepasižiūrėta ir į kultūros tyrinėtojos Jūratės Statkutės-Rosales iš Venesuelos, besiremiančios senaisiais ispanų rankraščiais, pastaraisiais metais paskelbtą medžiagą. Tyrinėtoja sako, kad garsieji barbarai gotai, kurie drebino Romos sienas, buvo ne germanai, kaip šimtą metų buvo įprasta manyti, o vakarų baltai, Baltijos jūros rytinių pakrančių gyventojai. Jie vadinamajame tautų kraustymesi mūsų eros IV–VI amžiuje buvę vieni pagrindinių veikėjų ir dalyvavę užimant Romą bei sugriaunant Romos imperiją, vėliau grįžę į savo gimtas vietas ir pasklidę po baltų kraštus, atnešdami čia aukštą kultūrą. (Keistu sutapimu būtent tautų kraustymosi Lietuvos teritorijoje laikotarpis archeologų vadinamas aukso amžiumi.)

Bet kodėl Jūratę Statkutę-Rosales Lietuvoje taip garbingai sutinka keletas archeologų? Pasamprotavimams medžiagos duoda Mokslų akademijos akademiko, Vilniaus edukologijos universiteto profesoriaus Eugenijaus Jovaišos praėjusiais metais išleista pirmoji knyga iš žadamos keturių serijų „Aisčiai. Kilmė“. Autorius, remdamasis savo surinkta archeologine medžiaga ir interpretuodamas istorinius šaltinius, čia vysto vakarų baltų plėtimosi teoriją. Jis įrodo, kad Vyslos žemupio rytiniame krante gyvenę vadinamosios Vielbarko kultūros žmonės buvo ne germanai, o vakarų baltai. Šią ver-

Išlieka stipriausi

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

siją tam tikra prasme paremia ir kalbininkai, nes baltiskų vietovardžių randama net už Vyslos upės, Pomeranijoje. O senoji teorija sako, kad būtent iš šios vietos į pietus pajudėjo gotai. Autorius nesako, kad Rosales teisi, bet jeigu pagal senąją teoriją iš čia pajudėjo Romos griovėjai, tai reiškia jie buvo ne germanai, o baltai.

E. Jovaišos argumentas, kodėl Vielbarko kultūros žmonės negali būti šiauriniai germanai – kad senojoje teorijoje faktais nėra paremtas teiginys, jog gotai į Vyslos žemupį atėję iš Skandinavijos pietinės dalies ar Gotlando salos. Jis mano, kad pietinės Skandinavijos I–II amžių archeologija nerodo, jog buvo galima tokia reikšminga migracija į kontinentą. Atvirkščiai, tuometinė kultūros sklaida rodo, jog žmonės migravo iš žemyno į salas. Taigi gotai galėjo būti tik vietinės baltų gentys, ten gyvenusios nuo senų laikų.

Recenzuodamas E. Jovaišos knygą archeologas prof. A. Girininkas rašo: „Autorius, remdamasis archeologija, nurodo, kad Vielbarko kultūros ankstyvoji raida (gotams priskiriama kultūra) bujojo baltų vandenvardžių ir baltiskų archeologinių kultūrų teritorijoje – Pamaryje, kuris nuo VII–VI a. pr. Kr. laikytinas vakarų baltų kultūros įtakos zona, kurioje išsivystė Vakarų baltų pilkapių kultūros šaka – Veidinių urnų kultūra, – labiausiai į vakarus nutolęs baltų kraštas, o jų bendruomenės buvo artimiausios germanams. Veidinių urnų kultūra, pagal autorių, buvo tapati kitoms Vakarų baltų pilkapių kultūros sritims – Sembos-Notangos, Vakarų Mozūrijos, Kuršių (Vakarų Lietuva ir Vakarų Latvija) ir sūduvių (jotvingių) Rytų Mozūrijoje”.

O dėl Europą sukrėtusių įvykių mūsų minimu laikotarpiu E. Jovaiša, duodamas interviu „Mokslu Lietuvai“ žurnalui, taip pasisako: „Knygoje „Aisčiai“ pateiktas modelis, mano manymu, labai elegantiškai paaiškina ir baltų dalyvavimą Europoje vykusiuose procesuose, to grįžtamojo ryšio puikūs pavyzdžiai – IV a. antrosios pusės, V ir VI a. vadinamieji baltų karinio elito kapai. Juos tyrinėjo Adolfas Tautavičius, Mykolas Michelbertas, Valdemaras Šimėnas, Audronė Bliujienė ir kiti Lietuvos archeologai, man taip pat teko tyrinėti. Tai kunigaikštiški kapai. Štai bene naujausias radinys Galindoje. 2011 m. Mozūrų ežeryno areale lenkų archeologas Tomašas Novakievičius (Tomasz Nowakiewicz) aptiko turtingą, VI a. bizantiškų daiktų turintį kapą. Tai galindų karių žygių po VI a. Bizantiją liudininkai.

Arba štai Taurapilio (Utenos r.) ar Reketės (Kretingos r.) žinomi mūsų protėvių karinio elito kapai. Ten rastoji archeologinė medžiaga rodo vakarų baltų dalyvavimą Padunojo reikaluose. Net Kryme greta IV a. gotų kapų rastos baltams būdingos ietigalių formos. Ką visa ta archeologinė medžiaga byloja? Akivaizdus įrodymas, kad baltai labai aktyviai tuo metu dalyvavo Europos tautų „katilo“ reikaluose Didžiojo tautų kraustymosi metu. Tie tolimiausi prekybos ir karo keliai baltams buvo puikiausiai žinomi. Kariaunos į tas žemes ėjo ne tik per karo žygius, bet, greičiausiai, dalyvavo politinėse ir karinėse sąjungose su kitomis tautomis. Aisčių kariai ne tik išeidavo, bet ir grįždavo, to grįžimo pėdsakus per archeologinius radinius mes aptinkame iki pat Latgalos. Jeigu Vielbarko kultūra būtų buvusi germa-

niška, tai kaip aiščiai būtų galėję nekludomi pereiti į Vidurio Europos kraštus, o per juos pasiekti Dunojaus baseiną, Krymą, Juodąją jūrą ir Bizantiją?”

Taigi archeologas įrodo, kad baltų protėviai nebuvo jau tokie pelkių pinčiukai, kaip juos vaizduoja lenkų literatūra ir kaip kartais mus pateikia patys lietuviai istorikai – kaip nežinomus užkampio atsilikėlius, žemindami Lietu-

vos didvyrius ir reikšmingus Lietuvai įvykius. Profesorius primena ir faktą, kad neatsitiktinai lietuvių dainose Dunojus, Dunojėlis minimas dažniau už mūsų šiandien upių tėvų vadinamą Nemuną.

Gal lietuvių protėviai Romos ir nenukariavo, bet pasvarstymui medžiagos yra.

Kas mus charakterizuoja istoriškai ir kaip mes, eiliniai lietuviai, save, kaip tautą, suprantame? Sakome, kad Lietuva kažkada (XV a.) buvo didžiausia valstybė Europoje. Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė tęsėsi nuo jūrų iki jūrų – nuo Juodosios iki Baltijos jūros. Lietuvių bijojo ir šiaurės kaimynai – istoriniai metraščiai byloja apie lietuvių žygius net iki Suomijos. Taigi galima sakyti, kad lietuviai buvo karingi (nors kita versija sako, kad lietuviai yra dainingi, lyriški ir vos ne svajokliai). Iš artimiausių kaimynų – latvių ir estų – išsiskyrėme tuo, kad turėjome savo valstybę, o jai susilpnėjus du šimtus metų atkakliai priešinomės, siekėme ją atkurti. Žinomi stambesni sukilimai – 1795-aisiais, 1832-aisiais ir 1863-aisiais. 1919 m. Nepriklausomybės kovose laisvę išsikovojom. 1940-aisiais ją vėl praradę taip pat įvairiausiais būdais priešinomės – Kauno sukilimu 1941 m., po Antrojo pasaulinio karo – 10 metų partizaniniu karu (nei estų, nei latvių žemėse tokio stipraus pasipriešinimo nebuvo, tik Ukrainoje, kur Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikais galėjo pasklisti lietuvių genas; ir sovietiniuose lageriuose aršiausiai priešinosi lietuviai su ukrainiečiais). 1991 m. Sausio 13-oji rodo, kad ir šioji karta karingumo neprarado – prieš tankus stojo beginkliai žmonės. Priešinomės ir intelektu – taikiu būdu kovojome Knygnešių judėjimu, kai po numalšinto 1863 m. sukilimo lietuviams buvo atimtas lotyniškas raštas – mokytieji lietuviai Prūsijoje leido knygas, o siekiantieji mokslo organizavo jų gabenimą per sieną į Lietuvą. Panašus knygnešių judėjimas veikė ir antrosios rusų okupacijos metu – 1972 m. pogrindyje pradėta leisti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“ prasiveržė net už geležinės uždangos ir pranešė pasauliui apie okupacijos gniaužtuose kenčiančią ir ideologiškai dusinamą lietuvių tautą.

O kad Sąjūdis taikiu būdu sugriovė sovietų imperiją – dėl to niekas net ir nesiginčia.

Lietuvis yra karys, – kažkada, Sąjūdžio pirmajame suvažiavime, sakė Algirdas Patackas. Tai genų padarinys ar per kartų kartas įgytas charakteris – išvadą pasidarykime kiekvienas sau, bet mes turime pagrindo manyti, kad buvome ir esame lygiavertė Europos tauta. Ne vargšė Lietuvėlė, o karžygių Lietuva. Turime tuo tikėti ir taip auklėti savo vaikus, kad užtikrintume savo genties egzistavimą dar daugeliui šimtmečių. Tokia gyvybės logika, – taip kiekvieno augalo ar gyvūno, taip ir tautos, – išlikti.

Išlieka stipriausi.

PRENUMERUOKIME

IR SKAITYKIME

„DRAUGĄ“!

www.draugas.org

773-585-9500

DRAUGAS

(USPS–161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629–5532.
Tel.: 773–585–9500. Fax.: 773–585–8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629–5532**

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Taip jau nutiko, jog prie kelio, kuriuo tenka važiuoti į darbą, įsikūrė naujoji Lietuvos saugumo būstinė. Nors statybos dar neužbaigtos, tačiau pastatų kompleksas ir dabar – milžiniškas. Naujieji Valstybės saugumo departamento (VSD) rūmai – žymiai solidesni, nei ankstesnysis daugiaaukštis namas, stovėjęs beveik pačiame Vilniaus centre, apsuptas viešbučių ir užsienio šalių ambasadų.

Tad progą pamatyti aukštas VSD tvoras turiu kasdien. O jei nuolat matai, tai dažnai ir prisimeni. Ypač tuomet, kai spaudoje gausu pranešimų apie žvalgybinius skandalus. Tada norom nenorom pradedi svarstyti: ar aukštosios tvoros patikimai saugo nuo užsienio slaptųjų tarnybų intrigų? Juk aukštos tvoros su modernia signalizacija ir stebėjimo kameromis nebūtinai proporcingos patikimumui bei saugumui.

Abejonių ypač padaugėja, kai LRT žurnalistas Vyktas Pugačiauskas, pavyzdžiui, praneša, jog Slovėnija tiria kaltinimus, esą jos ambasadorius, rezidavęs NATO būstinėje, galėjo šnipinėti Rusijos naujai. Omenyje turiu trejetą metų šį itin svarbų postą užėmusio diplomato Andrej Benedejič pavarde.

Pasirodo, tyrimas dėl šio diplomato patikimumo pradėtas Lenkijos iniciatyva. Akivaizdu ir tai, kad Slovėnijoje „jau seniai buvo žinoma, jog „Andrej Benedejič – prorusiškas“. Nenuneigsi ir aplinkybės, jog postas, kurį užėmė šis diplomatas, – itin svarbus. Juk posėdžiai, kuriuose dalyvaudavo ponas A. Benedejič, būdavo visiškai slapti. Į juos patekti galėjo tik tie, kuriems suteikta teisė susipažinti su visiškai slapta informacija.

Jei paaiškėtų, jog įtarimai ne iš piršto laužti, vadinasi, tai – vienas iš rimčiausių žvalgybinių skandalų po Rusijai talkinusio estų šnipo Herman Simm demaskavimo.

Nieko keisto, jog išgirdęs tokio pobūdžio pranešimą norom nenorom susimąstai: o kiek Rusijos slaptųjų tarnybų „kurmių“ šiapus aukštų VSD tvortų?

Ir vis dėlto džiugu, jog naujoji būstinė įsikūrusi žymiai saugesnėje vietoje, ten, kur ir dera įsikurti solidžioms slaptosioms tarnyboms. Prie jokiais užrašais nepaženklintos naujosios VSD būstinės nepastebėtas nei prieisi, nei privažiوسي.

Optimizmo suteikia ir vienas iš paskutiniųjų VSD žingsnių.

VSD viešai paskelbė atmintinę „Kas, kaip ir kodėl šnipinėja Lietuvoje?“ Atmintinės tikslas – informuoti Lietuvos piliečius apie užsienio valstybių žvalgybos tarnybų veiklos Lietuvoje tikslus, keliamas grėsmes ir patarti, kaip tokią veiklą aptažinti bei išvengti galimų pavojingų kontaktų.

Seniai derėjo pranešti, jog 2004 – 2014-aisiais metais dėl kaltinimų šnipinėjant iš Lietuvos buvo išsiųsta net 11 užsienio žvalgybos pareigūnų, bandžusių savo tikrąją veiklą slėpti po diplomatine neliečiamybe. Mat Lietuvoje užtekčiai lietuvių, kurie nuosirdžiai mano, jog Rusija šnipų Baltijos valstybėse neturėjo, neturi ir neturės.

Sveikintina ir tai, jog oficialiame VSD internetiniame puslapyje bent jau užsiminta apie 13 metų Rusijai šnipinėjusio aukšto rango Estijos pareigūno Herman Simm išdavystę.

Šiuo metu bausmę kalėjime atliekančio H. Simm išdavystės motyvai – įsidėmėtini. Jautėsi įskaudintas, kai neteko Estijos policijos vadovo pareigų. Visuomet troško turėti daug pinigų ir prabangiai gyventi. Be to, bijojo šantažo, nes sovietmečiu turėjo sąsają su Sovietų Sąjungos slaptąja tarnyba KGB.

Konkrečių istorijų VSD atmintinėje išguldyta ir daugiau. Štai Rusijos užsienio žvalgybos tarnybos (SVR) darbuotojas Vladimiras Michailovas 2003–2004-aisiais, prisidengdamas Rusijos ambasados pirmojo sekretoriaus statusu, rinko slaptą informaciją apie Lietuvos ir Europos Sąjungos požiūrį į Rusiją.

Lietuvoje veikė net garsiosios Ana Čapman analogas – Rusijos žvalgybos nelegalas Sergejus Jakovlevas, prisidengęs Portugalijos piliečio Antonio Graf pavarde.

VSD ataskaitoje kalbama ir apie kaliningradietį Vadimą Smirnovą, kuris neva rašė mokslinę disertaciją apie Lietuvos politinį elitą, o iš tiesų rinko slaptą informaciją apie įtakingų Lietuvos politikos veikėjų silpnąsias vietas, pomėgius, politines pažiūras. Vaizdžiai tariant, rinko informaciją, ar nebūtų galima šantažuoti, primenant naudojimąsi laisvojo el-

Kuris VSD veidas – tikrasis?

GINTARAS VIŠOCKAS

gesio moterų paslaugomis ar pomėgį alkoholiui.

Žodžiu, paskutiniojoje VSD atmintinėje rasite visko, ko reikia, norint susidaryti bent minimalią nuomonę apie rusiškų žvalgybų intrigas.

Visi patarimai ir perspėjimai – vertingi. Vertinga rekomendacija, kaip protingai naudotis mobiliuoju telefonu, kad konfidencialus pokalbis, Rusijos slaptosioms tarnyboms panorėjus, neatsidurtų viešojoje erdvėje – *Youtube.com* svetainėje. Vertingi patarimai, kaip apdairiai naudotis elektroniniu paštu, kompiuterinėmis programomis, išmaniųjų telefonų pakrovėjais.

Prasmingas pasakojimas, kaip nukentėjo mūsų pareigūnas, bandęs per Baltarusijos-Lietuvos sieną pervežti daugiau cigarečių, nei leido įstatymai. Istorija – lyg ir banali. Mainais į nepastebėtą nusižengimą baltarusiai siūlė bendradarbiauti su jų žvalgyba.

Šios žinios vertingos ypač dabar, kai prieš keletą dienų Rusijos FSB įžūliai pagrobė Estijos teritorijoje specialią užduotį atlikusį Estijos slaptosios tarnybos KaPo pareigūną Eston Kohver. Rusijos FSB akiplėšiškumas pasienio zonoje pagrobiant estų žvalgybininką byloja, jog Rusija sulaužė beveik 50 metų galiojusią nerašytą taisyklę – fiziškai neliesti žvalgų iš priešiškos stovyklos.

Tačiau šiandieninis VSD atvirumas mažumėlę keistas. Tarsi nesuderinamas su ankstesniaisiais VSD žingsniais įslaptinant net užuominas apie Rusijos keliamus pavojus. Dar visai neseniai VSD elgėsi ne taip, kaip elgiasi dabar. Elgėsi priešingai: esą informacija apie Rusijos keliamas nelaimes tegul bus prieinama vien Lietuvos valdžiai. Suprask, tautai tokių dalykų nereikia žinoti.

Tereikia prisiminti, kaip buvo persekiojami BNS žurnalistai, pranešę abstrakčią, jokių slaptų duomenų neturinčią žinutę apie Rusijos keliamas grėsmes. Prisiminkime, kiek nemalonumų turėjo ir tebeturi Prezidentės Dalios Grybauskaitės patarėja, viešai prabilusi apie Rusijos keliamas grėsmes. Visi šie nemalonumai – tik dėl sveiku protu nesuvokiamo VSD noro visas be išimties pažymas ženklinti antspaudu „visiškai slaptai“.

Apie keistą Lietuvos specialiųjų tarnybų aršumą analizuojant ne Rusijos keliamas grėsmes, o ieš-

kant, kas, kaip ir kodėl apie tai prabilo viešai, ne sykį taikliai žurnale „Valstybė“ rašė šio leidinio redaktorius Eduardas Eigirdas. E. Eigirdo manymu, tokio pobūdžio informaciją mūsų slaptosios tarnybos dar neseniai blokavo ir tarsi baugino tuos, kurie apie Rusijos keliamus pavojus norėjo diskutuoti viešai. Vaizdžiai tariant, maždaug prieš keletą metų VSD elgėsi taip, tarsi specialiai slėptų nuo Lietuvos visuomenės tikrąją Rusijos veidą.

Dabar VSD elgiasi tarsi suprantamiau – lietuviškai. Skelbia ne tik atmintines, smulkiai pasakojančiais, kokiais metodais ir būdais Lietuvoje ieškoma Rusijai palankių politikų, verslininkų, žurnalistų, bet net perspėja į Rusiją ir Baltarusiją nevykti tuos lietuvius, kurie 1990–1991-aisiais metais, Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, pabėgo iš tarnybos sovietų armijoje. Perspėjimas – pačiu laiku. Po daugiau nei dvidešimties metų Rusija grasina bausti šiuos asmenis už... dezertyravimą iš sovietų armijos.

Nejaugi sulaukęs Prezidentės D. Grybauskaitės priekaištų VSD pradeda rimtai dirbti, nustumdamas į šalį apsidraudėliškumą ir baimę suklysti?

Jei taip – labai puiku. Nenuveiktų darbų – į valias. Derėtų atidžiau pasidomėti bent jau tais, kurie dėl Rusijos grasinimų persekioti 1990–1991-aisiais iš sovietų armijos pabėgusios jaunuolius kaltina... prof. Vytautą Landsbergį. Esą jis tuomet buvo Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirminkas, todėl atsakingas...

Vadovaujantis sveiku protu, kiekvienas padorus lietuvis, jei bent truputėlį turėjo patriotizmo, 1990 – 1991-aisiais privalėjo svarstyti galimybę sprukt iš sovietų armijos. Nepriklausomai nuo to, ar kas nors iš tuometinės Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo ragino ar neragino bėgti.

Kodėl tokiomis kalbomis derėtų domėtis specialiosioms tarnyboms? Ogi todėl, kad jos kurtosios specialiai, dirbtinai. Jos skatina lietuvišką abuotumą: jei nėra šimtaprocentinių asmeninio saugumo garantijų, ginti Lietuvus neprivalai...

Taip pat paaiškėjo, jog prie Zoknių aerouosto, kur leidžiasi kariniai NATO lėktuvai, įsikūrė bendrovė, kurios patikimumas Lietuvos konservatoriams kelia įtarimų. Konservatorių įtarimai – logiški. Rusijos slaptosios tarnybos norėtų turėti galimybę dieną naktį stebėti, kas dedasi šioje karinėje bazėje.

Lietuvos saugumu besirūpinančios institucijos taip pat turėtų kurti sąlygas, kada lietuviui svetimos valstybės žvalgybos įtakai pasiduoti nepasimokėtų nei finansiškai, nei moraliai.

Tad kuris VSD veidas – tikrasis?

Violetai Urmanai – garbingas Italijos apdovanojimas

Visas pasaulis jai ploja atsistojęs, kai ji dainuoja itališkų operų arijas, o jos asmeninis pasaulis sukasi aplink italą vyrą. Itališka dvasia pulsuojančiam operos solistės Violetos Urmanos (53 m.) gyvenime svarbus įvertinimas – jai įteiktas Italijos žvaigždės ordinas už nuopelnus šios šalies kultūrai.

Garbingą apdovanojimą lietuvei įteikė Italijos ambasadorius Stefano Taliani de Marchio savo rezidencijoje Vilniuje. Čia pagerbti V. Urmanos susirinko artimiausi jos bičiuliai, Lietuvos politikai bei ambasadoriai.

„Italija mane apdovanojo daug anksčiau: čia sutikau savo vyrą Alfredo Nigro, visa mano karjera pagrįsta dainuojant Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini ir kitų Italijos genijų kūrinius. Iš dalies ir aš nešiau italų kultūrą po visą pasaulį ir stengiausi tą daryti kuo geriau. Bet tai dar nereiškia, kad kiekvienas, kuris dainuoja

itališkose operose, yra taip pagerbtas kaip aš“, – atsiimdama apdovanojimą kalbėjo V. Urmana.

Šiomet Italija tokių apdovanojimų įteikė tik 37 asmenims.

„Šalis, kuri driekiasi prie Viduržemio jūros ir kurioje gimė garsūs kompozitoriai, išreiškia didelę pagarbą vienam žymiausių pasaulio sopranų Violetai Urmanai. Violeta – lietuvių tautos pa-

sididžiavimas, bet ja didžiuojasi ir italai“, – kalbėjo apdovanojimą Italijos prezidento Giorgio Napolitano vardu V. Urmanai įteikęs ambasadorius S. Taliani de Marchio.

Šis apdovanojimas operos solistę užklupo kaip lietų iš giedro dangaus, tad moteriai buvo sunku rasti žodžius, apibūdinančius šio apdovanojimo svarbą jai.

„Žinau, kad savo šalyje esu vertinama, bet kad mane taip įvertintų kita šalis – retas atvejis“, – susijaudinusi kalbėjo V. Urmana.

Dieną prieš atsiimdama apdovanojimą V. Urmana koncertavo Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre su vienu garsiausių dirigentų Zubinu Mehta ir jo vadovaujamu Izraelio filharmonijos simfoniniu orkestru.

„Jūs mane ir visus operos klausytojus savo nepaprastu pasirodymu iš džiaugsmo nuskraidinote į kosmosą“, – gyrė V. Urmaną S. Taliani de Marchio.

Delfi.lt

TELKINIAI

Gedimino lituanistinės mokyklos mokiniai kartu su mokytojais pasitinka naujuosius mokslo metus.

GLM archyvo nuotraukos

Per mokyklos atidarymą – egzaminas tėveliams!

BEATA IVANAUSKIENĖ

Karščiais nekankinusi, geru oru nelepiniusi vasara Gedimino lituanistinės mokyklos mokiniams baigėsi. Šeštadienį mokykla atvėrė duris savo naujuose namuose ir, mokyklos direktorei Giedrei Ramauskaitei paskambinus tradiciniu varpeliu, pradėjo naujus mokslo metus. Erdvios klasės ir naujiems mokslo metams jėgų per vasarą pasisėmę mokytojai pasveikino ir vėl pakvietė senus bei naujus mokinius į lietuvišką mokyklą Mundelein, IL.

*Jau mokykloj prasidėjo
Mokslas, dainos ir juokai,
Iš miškų, iš žalio šilo
Sugučėjo jau vaikai.*

Taip mokyklos trečiojė Dalija, perfrazavusi Vytės Nemunėlio eiles, padainavo susirinkusiems.

Pailsėję, pastovyklavę ir pakeliauę su šypsenomis ir gėlių puokštėmis rankose vaikai susirinko į mokyklą. Pasiruošę išmokyti naujų eilėraščių, dainų ir šokių, klausytis lietuviškų pasakų, daugiau sužinoti apie tėvų ir senelių gimtinę Lietuvą. Nors turbūt labiausiai jie džiaugėsi po vasaros vėl matydami ne mokyklos lentą ir suolus, o savo draugus, galėdami dalintis va-

saros atostogų nuotykiams ir išpūdziais. Kažin, ar pirmą dieną mažieji mūsų lietuviai nerimavo dėl laukiančių diktantų ir namų darbų...

O štai mokinių tėveliams teko paprakaituoti prieš visus susirinkusiuosius per šventę. Būtent tėveliams mokytojai surengė nedidelį priėmimo į mokyklą egzaminą! Oho, kaip nuėdžiugo visi vaikai – egzaminas jų mokykloje, tik ne jiems, o mamai ir tėčiui!

Pirmąją mokytoja užminė tėveliams mįslę: „Anoj pusėj beržynėlio tala lala šokinėja, kas?“ Ogi dantys ir liežuviai!

Visi susirinkę išmoko ir chorą džiazo ritmu dainavo: „Įdomi ta / Mūsų mokykla, / Rudenėlį atverta!“ Muzikos mokytoja tėvėlių ir vaikų muzikalumą įvertino labai gerai – mokyklos mokiniai galės drąsiai ruošti kitą vasarą Čikagoje vyksiančiai lietuvių dainų šventei.

Taip pat buvo patikrintas ir tėvėlių kojų miklumas – juk mokykloje kas šeštadienį vyksta šokių pamokos, o kur dar „Rusnės“ šokių kolektyvo repeticijos po pamokų? Taigi dviem tėčiams teko dalyvauti estafetėje ir parodyti, ar jie tokie pat ištvermingi ir vikrūs kaip ir mažieji šokėjai.

Egzaminą tėveliams išlaikius ir visiems kartu nusifotografavus, mokyklos šeštakai į klasę palydėjo pirmokėlius jų pirmajai pamokai.

Mokykloje vaikai ne tik kartu dirbs ir mokysis, bet ir drauge švės lietuviškas šventes ir prisimins mūsų tautos tradicijas, paminės Lietuvai svarbius istorinius įvykius bei suaktis. Mokyklą aplankiusieji Čikagos Šiaurės bendruomenės, kuri jau ne pirmi metai dosniai remia Gedimino lituanistinę mokyklą, nariai kvietė visus dalyvauti jų renginiuose ir bendruomenės veikloje, dalintis mintimis ir idėjomis, kartu augti ir turiningai bendrauti.

Gedimino lituanistinė mokykla kviečia visus, norinčius išmokyti lietuviškai, o taip pat ir norinčius išmokyti angliškai. Mes džiaugiamės matydami grįžtančius gabius mokinius, kurie į moksleivių gretas atsiveda ir savo brolius, seses bei draugus; esame dėkingi tėveliams ir seneliams, kurie aktyviai dalyvauja mokyklos gyvenime ir padeda spręsti kylančias problemas. Darnus mokytojų kolektyvas nuoširdžiai dėkoja visiems mecenatams, be kurių pagalbos neišgyventume. Ir visi GLM mokytojai, mokiniai ir tėveliai sveikiname su naujų mokslo metų pradžia – gražių jums lietuviškų akimirkų ir darbų!

Mokinukai mokysis naujose erdviuose klasėse

Parodoje pristatė Baltijos šalių išeivių istoriją

Stanley Balzekas (d.) ir Mantvydas Bekešius

URM nuotr.

Rugsėjo 12 d., penktadienį, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) didžiosios salės fojė vyko parodos „Pradę Tėvynę: Išeivių iš Baltijos šalių istorija. 1944–1952“ atidarymas.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Čikagoje ir VDU Lietuvių išeivijos instituto bei Baltijos šalių bendruomenių išeivijoje rengiama tarptautinė paroda – unikalus projektas, siekiantis pristatyti išskirtinį pabaltijiečių išeivių gyvenimą Vokietijos DP stovyklose.

Parodos rengėjai siekia pristatyti ilgą pasitraukusiųjų kelią, kuris apima išvykimą iš namų, gyvenimą DP stovyklose, tolimesnės emigracijos iš Europos kelią. Parodoje kelionės ir buvimo svetur istorija yra pasakojama per konkrečios lietuvių, estų ar latvių šeimos gyvenimo svetur kelionę, per šeimų išsaugotas relikvijas: dienoraščius, dokumentus, fotografijas.

2014 m. sukanka 70 metų, kai iš savo gimtinių vengdami sovietinių represijų pasitraukė Baltijos šalių politikos, mokslo ir kultūros elito atstovai; Vokietijoje įkurtose DP stovyklose vyko aktyvus visuomeninis gyvenimas, buvo steigiamos mokyklos, veikė Pabaltijo universitetas, buvo leidžiamos knygos, gyvavo teatriniai sambūriai, dailininkai organizavo parodas. Pabaltijiečiai pirmaisiais gyvenimo svetur metais saugojo ir puoselėjo kalbą, kultūrinę tradiciją, tai buvo svarbiausias tautinės tapatybės išlaikymo išeivijoje garantas.

Parodos atidaryme dalyvavo Balzeko lietuvių kultūros muziejaus ikūrėjas Stanley Balzekas, viena iš parodos rengėjų Rita Janz, Lietuvos užsienio reikalų viceministras Mantvydas Bekešius, Užsienio lietuvių departamento direktorė Gintė Damušytė, VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius prof. Egidijus Aleksandravičius.

VDU info

Netrukus ir aš eisiu į pirmą klasę!

Susidomėjimas Valdovų rūmais didėja

REGINA NARUŠIENĖ

Pernai vasarą lankytojams duris atvėrė atkurti Žemutinės pilies Lietuvos valdovų rūmai džiugi- na naujomis, iki šiol nematytomis pa- rodomis, retais ir įdomiais mūsų is- torinio bei kultūrinio paveldo turtais, turiningais renginiais ir kita įvairia- puse veikla, atspindinčia garbingą ir turtingą mūsų tautos istoriją bei jos palikimą.

Malonu pastebėti, kad atidarius Valdovų rūmus besidominčiųjų srau- tas vis auga, o skeptikų, oponentų, ak- tyviai pasisakiusių prieš rūmų atgai- vinimą, gretos stipriai retėja. Juos aplankantis tūkstantis lankytojų per dieną atspindi visuomenės ir miesto svečių išaugusį susidomėjimą atsta- tytais Lietuvos valdovų rūmais ir juo- se pristatomu istoriniu Lietuvos pavel- du. Šią vasarą, Lietuvoje vykstant Dainų ir šokių šventei, Vilnių gausiai lankė užsienio lietuviai. Turėdami nors kiek laisvo laiko, daugelis užsu- ko ir į atstatytus Valdovų rūmus. Jau ne iš vieno sugrįžusiojo teko išgirsti gerus vertinimus ir gražius atsiliepi- mus. Dažnas su susižavėjimu pasakojo apie puikiai įrengtą muziejų, ištaigin- gas menes, įdomias edukacines eks- pozicijas, unikalius mūsų istorijos paveldo rodinius. Daugelis pastebi ir supranta, kad nors rodinių dar aiškiai trūksta, o muziejuje veikiančios eks- pozicijos dar nėra iki galo įrengtos (yra tik maždaug 70 proc. to, kas ten tu- rėtų būti), tačiau investicija į Valdovų rūmų atstatymą buvo labai tikslinga ir teisinga, todėl reikia toliau tęsti pra- dėtą veiklą ir remti Valdovų rūmų įrengimą.

Toks užsienio lietuvių nusitei- kimas ir tokie palankūs vertinimai iš įvairių mūsų bendruomenės narių maloniai skatina toliau tikslingai darbuotis ir mūsų Valdovų rūmų pa- ramos komitetui JAV, kuris čia veikia nuo 2003 metų. Visą tą laiką komitetas ne tik rinko lėšas Valdovų rūmų at- statymui paremti, bet ir jau surinktas aukas tiesiogiai investavo į rūmų at- statymą, menių ir interjero įrengi- mą, apipavidalinimą. Komitete šiuo metu yra 10 narių: D. Badarienė, A. Gustaitis, M. Napjus, R. Narušienė, V. Radvenienė, V. Ragauskaitė, M. Re- mienė, V. Rutkauskienė, L. Žliobienė ir A. Užgirienė. Tai labai skirtingų pro- fesijų žmonės, tačiau juos visus vienija Lietuvos Valdovų rūmų atstatymo idėja. Per tą laiką komiteto narių su- dėtis nežymiai keitėsi. Atsistatydinus komiteto išdininkei Miglei Tauragy- tei-Linga, naująją išdininke patvir- tinta Audronė Užgirienė. Komitetas pa- sipildė nauju nariu – nuo praeitų metų birželio į komiteto veiklą įsijungė JAV LB valdybos vicepirmininkas Algi- mantas Gustaitis. 2013 m. komitetas su- rengė 6, o 2014 m. (iki dabar) – 4 po- sėdžius, kurių metu tartasi, disku- tuota įvairiais Valdovų rūmų paramos komiteto JAV veiklos klausimais.

2014 m. birželio 30 d. banko duome- nimis komiteto ižde yra sukaupta ir saugoma 102,592 dol. suma. Lėšos sau- gomos „Merrill Lynch“ investicijos firmoje. 2013 m. birželio 3 d. uždarėme „Morgan Stanley“ sąskaitą ir perve- dėme lėšas į „Merrill Lynch“, kurioje nereikės mokėti už paslaugas. 2013 m. pabaigoje saugojome 101,758 dol. sumą. 2014 m. kovo mėnesį uždarėme „First Personal Bank“ sąskaitą ir per- kėlėme likusias lėšas į „Merrill Lynch“

Vytautas Didysis ir jo žmona Ona

Valdovų rūmų archyvo nuotr.

sąskaitą. Per pirmus šešis 2014 m. mėnesius uždėbome 834 dol. pelno.

2013 metais komitetas užbaigė Gotikinės salės projekto numatytą vykdymą ir jo finansavimą. Paskuti- nieji finansuoti darbai buvo šie: Goti- kinės salės skliautų nerviūros, durų portalas su gotikinėmis plytomis bei metalu kaustytos durys ir du žalvari- niai šviestuvai. Apie tai plačiau jau buvo rašyta pernai metų ataskaitoje. Kiek anksčiau už Valdovų rūmų pa- ramos komiteto JAV lėšas Gotikinėje menėje buvo atstatyta koklinė krosnis, išklotos keramikinės grindys, paga- minti vitražiniai langai ir skliautų ak- menys. 2013 m. Valdovų rūmams buvo išmokėta 57,514 dol. Pajamų surin- kome 20,572 dol.

Per paskutiniuosius kelerius me- tus esame gavę tris stambesnes aukas, skirtas specialioms projektams fi- nansuoti. Milda Napjus ir jos sūnus Erikas paaukojo 35 tūkst. dol. Saulės laikrodžio įrengimui. Stefa Alšėnai- tė-Urban aukojo savo tėvo Stasio V. Al- šėno atminimui 10 tūkst. dol. Mečislo- vo Jučo knygos „Lietuvos Didžioji kunigaikštystė“ leidimui ir likusias lė- šas – Valdovų rūmų nuolatinės eks- pozicijos vadovui lietuvių ir anglų kalbomis po 1 000 egz. atspausdinti. Vida ir Egidijus Radveniai iš Califor- nijos paaukojo 10 tūkst. dol. Miche- le Bianchi operos „La Gara“ libreto iš- leidimui. Radveniai yra dideli operos mylėtojai ir tokiu būdu įprasmino savo auksinę vestuvių sukaktį.

2013 m. iš komiteto surinktų lė- šų buvo finansuoti trys Valdovų rūmų

paramos fondo organizuoti teatrali- zuoti pasirodymai. Mūsų komitetas la- bai glaudžiai bendradarbiauja su fon- du, todėl buvo tikslinga paremti jo or- ganizuojamą renginį, ypač iki ofi- cialaus Valdovų rūmų atidarymo, kol pareigų neperėmė rūmų admi- nistracija. Šiais metais taip pat buvo gautas prašymas finansuoti tuos pa- sirodymus. Kadangi šiuo metu Valdo- vų rūmai jau veikia, administracija yra pajėgi pati užsiimti renginių or- ganizavimu, todėl 2014 m. komitetas antrojo pasiūlymo dėl teatralizuotų pa- sirodymų finansavimo atsisakė. Dau- gelis narių atsisakymą motyvavo tuo, jog turimas sukauptas lėšas vertėtų palaikyti svarbesniems Valdovų rūmų atstatymo darbams finansuoti.

Smagu pastebėti, kad 2013 m. vy- kusiam iškilmingame Valdovų rūmų atidaryme dalyvavo net keli mūsų ko- miteto nariai, o Regina Narušienė – JAV veikiančio komiteto pirmininkė – pasakė sveikinamąją kalbą. Per iš-

kilmingą atidarymą buvo nuošir- džiai padėkota JAV veikiančiam Val- dovų rūmų paramos komitetui.

2014 m. vasario 19 d. komiteto na- rė Vaiva Ragauskaitė atstovavo mūsų komitetui Vilniuje Valdovų rūmų pa- dėkos bičiuliams renginyje ir per- skaitė Reginos Narušienės specialiai šiam vakarui paruoštą pranešimą. Šiame renginyje ypatingas dėmesys buvo skirtas JAV gyvenančių Valdovų rūmų rėmėjų pagerbimui.

2014 m. Komiteto veikla nebuvo la- bai intensyvi. Vienas svarbesnių įvy- kių – Vytauto Didžiojo ir jo žmonos Onos portretų pasirodymas Londono aukcione, kuriuos įsigyti padėjome ir mes. Kai 2014 m. vasario– kovo mėn. socialiniame tinkle „Facebook“ tarp Lietuvos istorijos ieškotojų klubo na- rių pasklido informacija apie aukcio- ne parduodamus Lietuvos valdovų portretus, komiteto narė V. Rutkaus- kienė paprašė pirmininkės R. Naru- šienės pasidomėti, ar Lietuvoje apie tai žinoma. Ji taip pat siūlė komitetui apsvarstyti tokių meno kūrinių įsi- gijimo galimybę ir ją aptarti.

Valdovų rūmų direktorius V. Do- linskas atsakė, kad apie aukcione esančios kolekcijos pardavimą admi- nistracija girdėjo, tačiau nežinojo, kad toje kolekcijoje buvo Vytauto Didžiojo ir jo žmonos Onos portretai. Direkto- rius patvirtino, jog tai yra reti ir įdo- mūs meno kūriniai, jis taip pat prašė padėti įsigyti šias akvareleles. Dėl šių kūrinių įsigijimo buvo tartasi su ko- miteto nariais, tačiau dėl laiko trū- kumo tikslesnės informacijos apie aukciono išpardavimą, jo sąlygas bei pačių kūrinių autentiškumo įvertini- mo nebuvo gauta, be to, nepavyko su- sisiekti su atsakingais Lietuvos am- basados darbuotojais Londone, tad fi- nansuoti šios kolekcijos pirkimą buvo atsisakyta. Džiaugiamės, kad pačiai Valdovų rūmų administracijai Vil- niuje aktyviai veikiant, graži Europos valdovų portretų kolekcija, kurioje yra Vytauto Didžiojo ir jo žmonos portretai, tapyti XVI a. vokiečių dai- lininkų, buvo įsigyta. Rūmų vadovy- bė panaudojo pinigus, surinktus iš lankytojams parduodamų bilietų. Šią vasarą įsigytoji kolekcija jau buvo eksponuota Valdovų rūmuose ir ją iš- vysti galėjo visi juose apsilankiusie- ji.

Nuoširdi padėka visiems Valdovų rūmų paramos komiteto nariams JAV už nuoširdžią paramą įgyvendi- nant gražius ir prasmingus projektus atstatomiems Lietuvos Valdovų rū- mams.

Regina Narušienė – Valdovų rūmų paramos komiteto JAV pirmininkė

Šis pranešimas paruoštas artėjančiai JAV LB Tarybos sesijai, kuri vyks spalio 10–12 d. Glendale, CA.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti
„DRAUGA“
internete be jokio papildomo mokesčio.
Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.
Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Partizanų atminimui skirtą Skausmo kalnelį puošia ir Amerikos lietuvių paminklas

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Kauno rajone, Veiverių miestyje, kuris garsus savo mokytojų seminarija – vienintele Lietuvos mokytojų lietuvių rengimo įstaiga, veikusia nuo 1866 iki 1918 metų, jau ketvirtis amžiaus visus pasitinka Skausmo kalnelis – vieta, kur palaidoti šiose apylinkėse žuvę pokario partizanai. Jiems atminti pastatyti paminklai, daug kryžių ir koplytstulpių. Tai vienintelė tokia žuvusiems partizanams skirta vieta Lietuvoje.

Senesni Veiverių gyventojai prisimena, kad sovietų valdžia žuvusių partizanų kūnus sumesdavo į prie miestelio užsilikusius karo laikų apkasus, ant kurių sovietmečiu slapta buvo statomi kryžiai žuvusiems kovotojams. Atgimimo laikotarpiu prie kelio Marijampolėn ir buvo supiltas Skausmo kalnelis.

Idėja tokiu būdu įamžinti žuvusius partizanus kilo ilgametei Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Prienų filialo pirmininkei Dalytei Raslavičienei. Būtent jos šeimai priklausančioje žemėje būdavo užkasami žuvę partizanai, tad kilo mintis čia perkelti ir kitų apylinkėse žuvusiųjų partizanų palaikus, kurių vietas nurodė žuvusiųjų giminės.

1988 metų balandžio 8 dieną D. Raslavičienė sukvietė vietos Sąjūdžio aktyvistus, buvusius partizanus, politinius kalinius, tremtinius, geros valios žmones ir ėmėsi šio darbo. Tuo metu, dar tik Sąjūdžio gimimo išvakarėse jai teko susidurti su dideliais sunkumais, patirti daug grąsinimų ir patyčių, ne kartą teko tvarkyti bolševikinių barbarų suniokotą vos gimusią šią sakralinę lietuvių tautai vietą. Tų metų rudenį vietos klebonas Kazimieras Skučas pasakė, kad netoliese Veiverių krūmuose guli kažkieno numestas kryžius. Tas kryžius buvo surastas ir kalnelyje, kuris tada dar buvo tik kalva, pastatytas.

Nuo tų metų Skausmo kalnelis gyvuoja, čia ilsisi 75 iš apkasų, pamiškių, pakelių, pelkių, miškų, laukų surasti žuvusių Lietuvos partizanų palaikai. Gražiai prižiūrimą vietą aplanko ne tik vietos gyventojai, bet ir atvykę iš visų Lietuvos vietovių, užsienio šalių piliečiai, Lietuvos ir užsienio valstybių kariuomenių bei visuomeninių organizacijų, mokyklų bei universitetų atstovai. Jie padeda gėlių, pagerbia perlaidotuosius. Čia pravedamos Lietuvos rezistencijos laikotarpio istorijos pamokos.

Pirmąjį geležinį kryžių Skausmo kalnelyje išmeigė legendinio Lietuvos partizano Juozo Lukšos-Daumanto brolis partizanas Antanas Lukša, antrąjį medinį koplytstulpį – klebonas Kazimieras Skučas. Vėliau A. Lukša čia pastatęs paminklus savo žuvusių brolių partizanų: Jurgio-Piršlio, Juozo-Skirmanto, Stasio-Juodvarnio ir Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės vadui Juozui Stravinskui-Žiedui bei septyniems kartu žuvusiems bendražygiams atminti.

Lukšų šeima itin nukentėjo okupacijos metais – trys broliai didvyriškai žuvo partizaninėje kovoje, tėvas Simanas enkavedistų nukankintas mirė kankinio mirtimi. Tik motina Ona sulaukė iš gulagų vienintelio sūnaus Antano, o Lietuvos Nepriklausomybės sulaukė tik Antanas Lukša.

Visų čia žuvusiųjų ir perlaidotų partizanų asmenybės yra žinomos. Tarp jų – devyni ūkininkai, dešimt moksleivių, keturi studentai, keturi karininkai (vienas iš jų – lakūnas Jonas Bulota), keturi darbininkai, mokytojas, vargonininkas, 28 metų kunigas Justinas Lelešius, „Birutės“ rinktinės kapelionas, žuvęs čia pat nuo šio kalnelio už kilometro buvusioje Daunoro sodybėlės slėptuvėje, iš kurios neseniai į Vakarus buvo išvykęs J. Lukša-Daumantas.

Čia guli ir tėvas bei sūnus Ogoniai, nušauti besidarbuojantys savo kieme. Berniukas tada buvo 15 metų moksleivis. Guli čia ir Jonas Liorenta, taip pat išėjęs į mišką iš mokyklos suolo. Nuo šio kalnelio vakarais ir rytais aiškiai matėsi čia pat esančios jo gimtosios sodybos žiburys. Guli čia ir vietinis 18 metų moksleivis Vytautas Vasiliauskas. Atgimimo metais, atkasant ir perlaidojant kai kuriuos palaikus, dar

Skausmo kalnelis matomas iš tolo.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

buvo rasta ir daiktų – laikrodėlis, sagos, drabužių skiautės.

1956 m. Vasario 16-osios naktį Veiverių vidurinės mokyklos mokinys Albinas Pilypavičius iš Gyvių kaimo virš kalnelio iškėlė trispalvę. Už tai jis buvo nuteistas 8 metus kalėti Mordovijos lageriuose.

Skausmo kalnelį dabar puošia iš tolo matomas puošnus tuomečio Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje Sankt Peterburgo Romo Kalantos kuopos vado Antano Gudonio ir kuopos narių iniciatyva bei surinktomis lėšomis 1995 metų liepos 15 dieną atidengtas ir pašventintas paminklas „Žuvusiems ginant Lietuvos laisvę“. Paminkle yra iškalti žodžiai „Kiekvienas jūsų kraujo lašas testiprina Lietuvos valstybę“. Aplink paminklą žydi gėlės, jo aplinka gražiai sutvarkyta.

Statant šį paminklą ir organizuojant pašventinimo iškilmes, daugiausiai prisidėjo tuometis Lietuvos šaulių sąjungos vadas Rimvydas Mintautas, vado pavaduotojas Stasys Ignatavičius, Kauno Vytauto Didžiojo rinktinės vadovybė ir šauliai. Paminklo postamente yra surašyti stambesni aukotojai – Amerikos lietuvių klubas, Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, Sankt Peterburgo lietuvių pensininkų klubas, taip pat nemažai privačių asmenų.

Šalia – ir kuklūs mediniai kryželiai, žymintys perlaidotų partizanų poilsio vietas, ir didesni paminklai. Čia yra ir simbolinis stogastulpis buvusiems Lietuvos vidaus reikalų ministrui generolui Kazimierui Skučui ir saugumo departamento direktoriui Augustinui Povilaičiui. Jų išdavimas sovietams buvo vienas iš 1940-ųjų birželio 15-osios ultimatumo Lietuvai reikalavimų. Abu jie buvo sušaudyti Maskvos Butyrkų kalėjime 1941-ųjų liepą. Koplytstulpis jų atminimui Skausmo kalnelyje buvo pastatytas 1994 metų lapkričio 13 dieną.

Kryžiai žymi žuvusių partizanų amžinojo poilsio vietas.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentė ir premjeras vertinami palankiausiai

Vilnius (ELTA) – Palankiausiai vertinamų veikėjų sąrašo viršūnėje rugsėjį išlieka Prezidentė ir premjeras. Prezidentę Dalią Grybauskaitę palankiai vertina 66,3 proc., premjerą Algirdą Butkevičių – 61,7 proc. apklaustųjų. Tai rodo rugsėjo 10–15 dienomis atliktos nuomonės apklausos rezultatai. Beje, Prezidentė ir premjeras taip pat geriausiai atstovauja žmonių interesams.

Trečiasis palankiai vertinamų veikėjų gretose – „Tvarkos ir teisingumo“ partijos vadovas Rolandas Paksas. Jam palankūs net 37,0 proc. apklaustųjų, tiesa, tiek pat juo ir nepatenkin-tų. Palankiai žmonės vertina ir Libe-ralų sąjūdžio lyderį Eligijų Masiulį (35,6 proc.), Lietuvos valstiečių ir ža-

liųjų sąjungos pirmininką Ramūną Karbauskį (32,5 proc.) bei socialde-mokratą užsienio reikalų ministrą Liną Linkevičių (31,4 proc.).

Tarp nepalankiausiai vertinamų – „senbuviai“: Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininkas (LLRA) Valde-maras Tomaševskis (67,2 proc. vertino nepalankiai) ir opozicijos vadovas Andrius Kubilius (59,8 proc.).

Partijų rikiuotėje pirmoji – So-cialdemokratų partija.

Tarp labiausiai patikimų institu-cijų užtikrintai tebėra švietimo ug-niagesiai gelbėtojai, švietimo institu-cijos, Bažnyčia, Prezidento institucija ir kariuomenė. Tarp tų, kuriomis gy-ventojai labiausiai nepasitiki, – parti-jos, Seimas, teismai.

Rusija sulaikė Lietuvos laivą

Vilnius („Draugo“ info) – Rugsė-jo 18 dieną Rusijos laivybos pareigūnai maždaug 700 km nuo Murmansko su-laikė Lietuvoje registruotą žvejybos lai-vą „Jūrų vilkas“. Laivas kaltinamas įplaukęs į Rusijos teritorinius vande-nis.

Į Murmanską Lietuva nusiuntė konsulą. Pasak užsienio reika-lų ministro Lino Linkevičiaus, jis teiks pagalbą trims Lietuvos piliečiams žve-jams ir laivo ka-pitonui, prieš kurį, anot pranešimų, Rusijos pareigūnai pa-vartojo fizinę jėgą.

„Mes esame ištikinę ir tu-rime tam įrody-mų, kad laivas žvejojo tarptau-tiniuose vanden-yse. Rusija juose neturi jokios jurisdik-cijos, ir tai, kad buvo įvykdytas laivo užgro-bimas, mes lai-kome dideliu tarptautinės teisės pa-žeidimu“, – pabrėžė L. Linkevičius.

Artimiausiu metu, sakė ministras, bus kruopščiai surinkti įrodymai ir pridėti prie notos Rusijai. Anot L. Lin-

kevičiaus, šių laikų navigacija ir lai-vyba turi labai daug techninių gali-mybių, ir palydovinė sistema labai tiksliai registruoja visų laivų buvi-mo vietą. Jo manymu, tai yra įrody-mai, kad laivas buvo ne ekonominėje zonoje, o tarptautiniuose vandenyse

Beje, politologai mano, jog Letuvos

Sulaikytasis žvejybinis laivas „Jūsų vilkas“ Respublika.lt nuotr.

žvejybos laivas sulaikytas reikšmin-game kontekste – Vilniuje vykstant aukščiausiosios karinės NATO insti-tucijos – Karinio komiteto – susitiki-mui. „Tokie jėgos principo demonst-ravimai yra išties keliantys nerimą“, – sako apžvalgininkai.

Nauju NATO karinio komiteto pirmininku bus čekas

Vilnius (ELTA) – Vilniuje vyk-sančioje NATO karinio komiteto kon-ferencijoje išrinktas būsimasis jo pir-mininkas. Juo taps Čekijos kariuome-nės vadas Petr Pavel.

Kadenciją baigiantis pirmininkas – buvęs Danijos kariuomenės vadas Knud Bartels savo pareigas ėjo nuo 2012 metų sausio 1 dienos. Į aukščiausios NATO karinės institucijos pirmininko postą pretendavo trys kandidatai: Grai-kijos kariuomenės vadas Mihalis Kos-tarakos, P. Pavel ir Italijos kariuomenės vadas Luigi Binelli Mantelli.

NATO karinis komitetas yra se-niausia Aljanso struktūra po politinio pobūdžio Šiaurės Atlanto tarybos. Abi institucijos buvo įkurtos 1949 m., pa-sirašius Šiaurės Atlanto sutartį.

Spalio 1 d. taip pat keisis ir NATO generalinis sekretorius – kadenciją

baigiantį Anders Fogh Rasmussen pa-keis buvęs Norvegijos premjeras Jens Stoltenberg.

Petr Pavel – būsimasis NATO karinio ko-miteto pirmininkas.

www.pobjeda.me nuotr.

Popiežius priėmė Latvijos prezidentą

Roma (Vatikano radijas) – Rugsė-jo 20 d. rytą popiežių Pranciškų Vati-kane aplankė Latvijos prezidentas Andris Bērziņš. Buvo aptarti dvišaliai Šventojo Sosto ir Latvijos santykiai, kalbėta ir apie artėjančią Latvijos pir-mininkavimo pusmetį Europos Są-

jungai ateinančiais metais. Kalbant apie dabartinę Europos situaciją, ypa-tingas dėmesys skirtas padėčiai Uk-rainoje, reiškiant ištikinimą, kad vi-sos problemos turi būti sprendžiamos dialogu.

Maskvoje – protestas prieš karą Ukrainoje

Maskva (ELTA) – Sekmadienį daugiau kaip 20 tūkstančių žmonių pražygiavo centrinėmis Maskvos gat-vėmis, protestuodami prieš agresyvią Rusijos politiką Ukrainos atžvilgiu. Panašios akcijos, nors jose dalyvavo mažiau protestuotojų, buvo sureng-tos ir kituose Rusijos miestuose.

„Ukrainai – taiką!“, „Rusijai – laisvę!“, „Ukraina, esame su tavimi!“, „Rusai nenori karo!“, „Rusija – be Pu-tino!“, „Ukraina – be Putino!“ – skan-davo manifestacijos Maskvoje daly-viai, nešdami Rusijos ir Ukrainos vals-tybines vėliavas. Žmonės taip pat lai-kė rankose Ukrainos rytuose žuvusių Rusijos kareivių nuotraukas.

Manifestacija baigėsi rezoliucijos priėmimu. Šiame dokumente akcijos dalyviai išpėjo, kad Rusijoje sparčiai stiprėja fašistinis režimas. Anot rezoliucijos autorių, „agresija prieš Uk-rainą yra padarinys neskaidrių ir ne-laisvų Rusijos parlamento ir prezi-dento rinkimų, po kurių Vladimiro Pu-tino ir jo aplinkos rankose buvo su-telkta didžiulė nekontroliuojama val-džia“.

Protesto akcijos prieš karą Uk-rainoje sekmadienį taip pat buvo su-rengtos Sankt Peterburge, Jekaterin-burge, Saratove, Permėje, Novosibirs-ke, Tomske, Krasnojarske ir Barnaule.

M. Chodorkovskis gali siekti Rusijos prezidento posto

Paryžius (ELTA) – Buvęs Rusijos naftos magnatas Michailas Chodorkovskis neatmeta galimybės siekti Ru-sijos prezidento posto.

„Aš nebūčiau suinteresuotas tap-ti Rusijos Federacijos prezidentu, jei mano šalis normaliai vystytųsi (...) Tačiau jei bus būtina įveikti krizę ir įvykdyti konstitucijos reformą (...), aš pasirengęs prisiimti dalį šio darbo“, – pareiškė Šveicarijoje gyvenantis M. Chodorkovskis.

Rusijos žiniasklaida, remdamasi teisės ekspertais, pažymi, kad 10 metų kalėjime praleidęs M. Chodorkovskis ateinančią dešimtmetį negalės siekti prezidento posto.

Politologai aiškina, jog mainais už paleidimą M. Chodorkovskis faktiškai turėjo pažadėti nedalyvauti Rusi-jos politikoje.

Michailas Chodorkovskis

Kuri šalis laimingiausia?

Panama (ELTA) – Pagal kompa-nijos „Gallup Healthways“ atliktą gy-venimo kokybės indekso nustatymo ap-klausą, 2013 metų laimingiausia šalimi tapo Panama. JAV liko 14-oje vietoje, o paskutines vietas iš 135 šalių pasida-lino Sirija ir Afganistanas.

Šalių geros gyvenimo kokybės in-deksas įvertinamas pagal gyventojų fi-nansinę padėtį, socialinę gerovę, san-tykius su artimaisiais, gyvenimo tiks-lų įgyvendinimą, sveikatą ir kitus ro-diklius.

Tik kas šešta šalis (17 proc.) buvo patenkinta trimis iš penkių gero gy-venimo rodiklių. JAV, Kanada ir Lo-

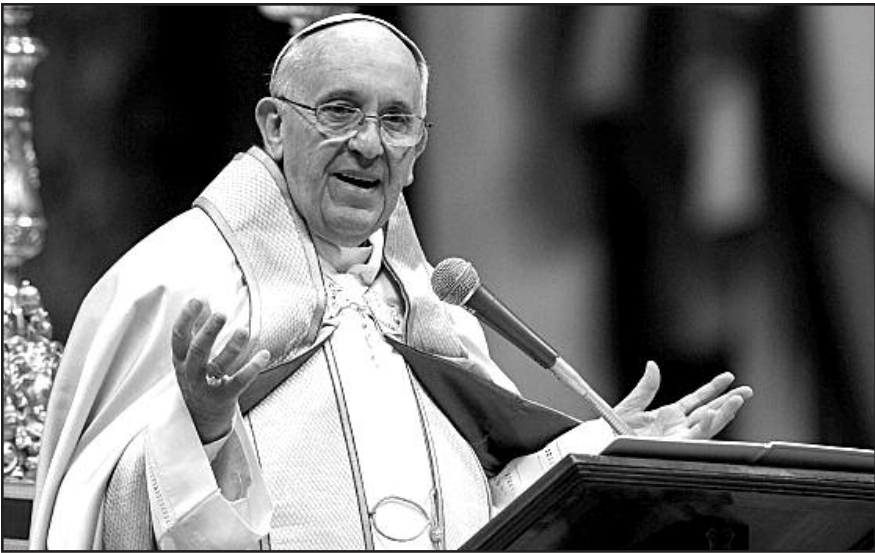
tytų Amerikos šalys – 33 proc., Afrika – 9 proc., o Sirija ir Afganistanas – tik 1 proc.

Į laimingiausių šalių dešimtuką pateko: Panama, Kosta Rika, Danija, Austrija, Brazilija, Salvadoras, Urug-vajus, Šveicarija, Kanada ir Gvate-mala. Nelaimingiausios šalys: Sirija, Afganistanas, Haitis, Kongas, Mada-gaskaras, Uganda, Beninas, Kroatija ir Gruzija.

Iš visų regionų didžiausias gero gyvenimo indeksas buvo Lotynų Ame-rikos. Ekspertai mano, kad tam įtakos turėjo mentalitetas ir pozityvus mąs-tymas.

ŠVENTADIENIS

Popiežius: „Ypatinga susitikimo su Jėzumi vieta yra mūsų nuodėmės“

Jei turime drąsos išpažinti, kad esame nusidėjėliai, Jėzus visada mums suteikia atleidimą, sakė popiežius Pranciškus ketvirtadienio rytą Šv. Mortos namuose aukotų Mišių homilijoje komentuodamas Evangelijos skaitinį apie nusidėjėlę moterį, ašaromis numazgojusią Jėzui kojas. Jėzus buvo pakviestas į fariziejus namus, tai yra pas tam tikro lygio, išsilavinusį žmogų, kuris norėjo pasiklausti jo mokymo, ką nors daugiau apie jį sužinoti. Fariziejus pasi-piktino, matydamas, kad Jėzus leidžia nusidėjėlei prie jo prisiliesti. Jis pats, ko gero, nebuvo blogas žmogus, bet negalėjo suprasti moters veiksmų ir Jėzaus laikysenos. Jis nesupranta paprastų, visiems žmonėms būdingų gestų, – kalbėjo Pranciškus. Jis galbūt užmiršo kaip jį, vaiką, meiliai paglostydavo močiutė. Jis, ko gero, yra fariziejų tarybos narys ir šiandien jo galvoje rimtos mintys, svarbios teorijos, valdžios planai. Jis užmiršo tuos elementarius gestus, kuriais tėvai rodo meilę savo vaikui nuo pat gimimo. Jėzus papriekaištauja fariziejui, tačiau jis tai daro nuolankiai ir meiliai. Jis visus myli ir visus nori išgelbėti, tad kantriai aiškina fariziejui, ką reiškia moters gestai. Tačiau kai Jėzus moteriaiitaria: „Eik rami, tavo tikėjimas išgelbėjo tave“, vėl pasigirsta pasipiktinusiųjų murmėjimas. Tik šiai nusidėjėlei moteriai Jėzusitaria: „Tavo tikėjimas išgelbėjo

tave“, nes tik ji viena verkė dėl savo nuodėmių ir jas išpažino. Tie kiti gal ir nebuvo blogi žmonės, bet jie nemanė esą nusidėjėliai. Jie manė, kad nusidėjėliai buvo ne jie patys, bet muitininkai, prostitutės... Tik nusidėjėliui Jėzusitaria: „Tu išgelbėtas“, – kalbėjo popiežius. Išgelbėjimas mus pasiekia tik tuomet, kai atveriamo širdis nuoširdžiai suvokdami savo nuodėmingumą. Ypatinga susitikimo su Jėzumi vieta yra mūsų nuodėmės. Tai skamba kaip erezija, tačiau taip mokė ir šv. Paulius. Jis didžiavosi tik dviem dalykais – savo nuodėmėmis ir Prisikėlusiu Jėzumi, kuris jį išgelbėjo. Dėl to, jei išpažįstame savo nuodėmes, jei išpažįstame savo skurdą, jei išpažįstame tai, kas mes esame, ką mes pajėgūs padaryti ir ką esame padarę, tuo pačiu mes išileidžiame pas save Jėzaus atleidimą, priimame Jėzaus žodžius: „Eik ramybėje, tavo tikėjimas išgelbėjo tave“, nes turėjai drąsos atverti savo širdį Tam, kuris vienintelis gali tave išgelbėti. O veidmainiams Jėzus sako: „Prostitutės ir muitininkai pirma jūsų pateks į Dangaus karalystę. Tai griežti žodžiai, skirti tam, kad suprastume savo nuodėmingumą ir atvėrę savo širdis, išpažinę savo nuodėmes, susitiktume su Jėzumi, kuris už mus kraują praliejė“, – kalbėjo popiežius Pranciškus ketvirtadienio ryto Mišių homilijoje.

Vatikano radijas

DATOS ir SUKAKTYS

Ketvirtoji rugsėjo savaitė

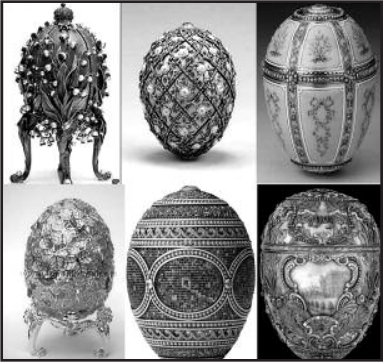
Rugsėjo 22 d.
Baltų vienybės diena.
Rudens lygiadienis.
Tarptautinė diena be automobilio.
1236 m. įvyko Saulės mūšis tarp žemaičių ir kavilvijočių ordino.
1499 m. Šveicarija tapo nepriklausoma valstybe.
1875 m. gimė Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, kompozitorius, dailininkas, chorvedys, kultūros veikėjas (mirė 1911 m.).
1932 m. gimė Algirdas Mykolas Brazauskas, pirmasis nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos prezidentas, premjeras (mirė 2010 m.).
1958 m. gimė Andrea Bocelli, italų dainininkas, dainų autorius ir kompozitorius.
1969 m. mirė Aleksandras Stulginskis, antrasis Lietuvos prezidentas, signataras, vienas Lietuvos krikščionių demokratų partijos steigėjų, agronomas, ūkininkų sąjungos steigėjas ir pirmininkas (gimė 1885 m.).
1992 m. Sniečkaus miestas pervadinamas į Viasaginą.

Rugsėjo 23 d.
Žydų genocido diena.
1793 m. paskutinis Lenkijos ir Lietuvos valstybės seimas Gardine patvirtino sutartį su Prūsija, kuria buvo įteisintas antrasis Abiejų Tautų Respublikos padalijimas.
1848 m. pirmą kartą pradėta gaminti komercinė kramtomoji guma.
1939 m. mirė Sigmund Freud, austrų neuropatologas, psichiatras, psichologas, psichosanalizės pradininkas (gimė 1856 m.)

1961 m. gimė **Gintaras Linas Grušas**, Lietuvos kunigas, monsinjoras, teologijos daktaras.
2002 m. išleista pirmoji naršyklės Mozilla Firefox („Phoenix 0.1“) versija.
2004 m. Haityje dėl uragano Jeanne sukeltų potvynių žuvo bent 1 070 žmonių.

Rugsėjo 24 d.
1920 m. mirė juvelyras **Peter Carl Fabergé**

(gimė 1846 m.). Faberge kiaušiniai.
1948 m. firmos „Honda“ (Honda Motor Company) įsteigimo diena.
1963 m. Vakarų Berlyno ir VDR valdžia pasirašė susitarimą, kad 4 kartus per metus būtų atidarytas perėjimas pro Berlyno sieną, Vakarų

Berlyno gyventojams lankyti savo gimines Rytų Berlyne.
1992 m. įsteigtas Labanoro regioninis parkas.
2004 m. Françoise Sagan, prancūzų rašytoja ir dramaturgė. Jos slapyvardis paimtas iš M. Proust romano veikėjos princesės de Sagan.
1985 m. apdovanota Monako kunigaikščio premija už indėlį į literatūrą (gimė 1935 m.).

Rugsėjo 25 d.
1765 m. gimė Mykolas Kleopas Oginskis, kunigaikštis, diplomatas, politinis veikėjas, kompozitorius, populiarių Europoje polonezų, mazurkų autorius, populiaraus „Oginskio polonezo“ autorius (mirė 1833 m.).
1897 m. gimė William Faulkner, JAV rašytojas, prozaikas (mirė 1962 m.).
1974 m. žurnale „Science“ paskelbti tyrimų duomenys apie tai, kad aerozoliai skatina ozono sluoksnio irimą.

Rugsėjo 26 d.
Vilniaus įkūrėjo Gedimino diena.
Europos kalbų diena.
1898 m. gimė George Gershwin, amerikiečių kompozitorius, vienas žymiausių ir populiariausių XX a. muzikų (mirė 1937 m.)
1960 m. Fidel Castro pasakė ilgiausią kalbą Jungtinių Tautų asamblėjoje (4 valandos 29 minutės).

Rugsėjo 27 d.
Pasaulinė turizmo diena.
Pasaulinė širdies diena.
Pasaulinė kurčiųjų diena.
Lietuvos socialinių darbuotojų diena.
1422 m. Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė ir Lenkija sudarė su Kryžiuočių ordinu Melno taikos sutartį. Karų su Kryžiuočių ordinu pabaiga.
1612 m. Petro Scarga, SJ, LDK visuomenės veikėjas, jėzuitas, hagiografas, rašytojas, polemikas, teologas, kontreformacijos kovotojas (gimė 1536 m.).
1825 m. Anglijoje pradėjo veikti pirmasis pasaulyje geležinkelis.
1977 m. pradėjo veikti Černobylio atominė elektrinė.
1998 m. sukurta paieškos sistema Google.

Rugsėjo 28 d.
Vilniaus įkūrėjo, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino diena.
Taivanyje – Mokytojo diena (Konfucijaus gimimo diena).

551 m. pr. m. e. gimė Konfucijus, žymus kinų mąstytojas, kurio mokymai darė didelę įtaką kinų, japonų, korėjiečių, vietnamiečių civilizacijoms, kultūroms, filosofijai, visuomenėms (mirė 479 m. pr. m. e.).
1934 m. gimė Brigitte Bardot, prancūzų aktorė, buvęs modelis, dainininkė ir kovotoja už gyvūnų teises. 2007 m. žurnalo „Empire“ ji buvo įvertinta kaip viena iš šimto seksualiausių filmų žvaigždžių.
1939 m. Vokietija ir Tarybų Sąjunga pasirašė Sienos ir Draugystės sutartį, pagal kurią dar kartą buvo pasidalinta įtakos sferomis. Lietuva atiduota TSRS įtakos sferai.
1953 m. mirė Edwin Hubble, žymus amerikiečių astronomas, atradęs kitas Galaktikas už Paukščių Tako ribų ir galaktikų raudonąjį poslinkį (t. y. įrodęs, kad galaktikos dabar tolsta viena nuo kitos) (gimė 1889 m.)
1994 m. Baltijos jūroje nuskendo keltas „Estonia“, plaukęs su 1026 keleiviais (žuvo 852).

ATLANTIC ExpressCorp.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių perkimą iš visų JAV auksionių, asmens turto perkautymą 1-708-599-9680

SIUNTINIAI

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA

Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000

Centrinio ofiso adresas: 8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

Galos Caves 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-283-7701

Extreme Exteriors 3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60178 Tel: 847-671-1155

Blomd 360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676

Smilga 2819 83rd St. Darien, IL 60581 Tel: 830-427-0929

Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St. Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

Lithuanian Plaza 9921 S. Halsted Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866

Kunigaikščio Užeiga 6312 S. Hartem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622

Ruta 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-1882

Always With Flowers 1136 N. S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339

Eurus Deli 22 W. 536 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290

Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000

Jaunosios kartos laukiantys uždaviniai Lietuvos atstatymo aki-vaizdoje nėra inkrustuoti nai-viomis viltimis, kad išeivių patriotiz-mas sulauks visiškai aiškaus supрати-mo išsilaisvinusių lietuvių visuome-nėje. Visiškai priešingai.

*Tai, ką bus įgiję tremtiniai ir Lie-tuvoje pasilike, bus iš esmės skirtinga. Patenkinamos vertybių sistemos (ideo-loginės kultūros) sukūrimas reikalaus jų suderinimo po tam tikrom visa vy-raujančiom prielaidom. Mūsų tikslas, kad šios prielaidos būtų huma-niškos, demokratinės ir pažan-giai (socialiai) liberalios vaka-rų vertybės. Tik šių vertybių pasisavinimas gali būti pa-grindu suvienyti Lietuvos gy-ventojams, integruoti jos kul-tūrą ir pasiekti socialinės taikos, reikalingos bendruomeninio (ir ūkinio) atstatymo planavimui. Tik jos suvienys įvairius oku-pacijos ir ištremimo išdavoje kilusius žmonių poreikavimi-mus ir jų idealus į vieną veiklos programą ir sudarys lanksčias sąlygas tolimesniam vystymuisi, vis labiau išlaisvinančiam kū-rybingas ir vidiniai rekon-struktyvias bendruomenės jė-gas.*⁴⁵⁴

V. Kavolis jau tada matė, ko-kios trapios yra politinio Lietu-vos išsivadavimo artimiausiu laiku viltys. Jis gal net ir per daug skeptiškai žiūrėjo į prakti-nės politikos priemonių veiks-mingumą laisvės byloje 6-7 deš., VLIK ir kitų išeivijos veiksmių politinius de-maršus. Kita vertus, jo romantiškos vi-zijos ir tikėjimas išeivijos sugrįžimu ir susitikimu su išsilaisvinusiais Lietuvos lietuviais taip pat turėjo kilnios utopi-jos ženklų. Jie geriausiai išryškėja šia-me paraginime:

*Jaunosios kartos programa Lietu-vos atstatymui aiški. Mes visų pirma, nesirūpiname ūkio atstatymo planavi-mu, nes jis priklausys nuo to, kiek mums pavyks mūsų bendruomenę at-statyti. Mes domimės ir rūpinamės vi-suomeniniu atstatymu – pirmine at-statymo problema – ir ypatingai: po-zi-tyvia kova su dogmatinėmis, žmogui gy-venimą griaujančiomis įtakomis; (...) Vertybiniam atstatymui ruoštinasi jau dabar: (1) išsiaiškinant pagrindus ir vertybes, kad būtų galima jas perduoti, kaip gyvą liepsną tiems, kurie bus la-bai gerai susipažinę su viena, antihu-maniška ideologija (geriau kaip dau-guma mūsų su **bet kuria!**); (2) jas de-rinant, organizuojantis ir buriant prie-mones šiems tikslams pasiekti. Visų pirma reikia drąsios vaizduotės susi-derinti ten, kur bendri idealai – ir kur skyrybos, nors kažkada ir nuoširdžios, ima atgyventi savo realią reikšmę ir te-palieka nešvankiu slogučiu...*⁴⁵⁵

1953 metų Amerikos lietuvių stu-dentijos diskutuoti Lietuvos atstaty-mo uždaviniai, ypač intelektualinės bei vertybinės misijos rezultatai, ne-pasiduoda paprastam istorijos tyrimui ir lengvam aprašymui. Kaip atpažinti, suskaičiuoti vertybinius ir mentali-nius impulsus, kurie galėjo paveikti at-gimstančios Lietuvos protus ir širdis? Dar ilgai reikės įvairialypių stebėjimų, mentaliteto raidos tyrimų, kad susi-gaudytume, kokius lietuvius laisvoje Lietuvoje rado išeivių tautinės veiklos veteranai, idealistai ir patriotai. Nedaug mokslu grįstų puslapių galima parašyti apie tai, kaip sugrįžtančius, prie Lie-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

155

Lietuvių demonstracija Čikagoje, 71-ojoje gatvėje, prie „Seklyčios“ restorano, apie 1990 m.

tuvos atgimimo prisidedančius išeivius pamatė, suprato, pripažino poso-vietiniai lietuviai. Tai svarbus ir labai neaiškus netolimos praeities problemų laukas, kurio neišarus sunku suprasti ir Lietuvą, ir naujos emigrantų bangos užlietą senąją lietuvių diasporos pa-saulį.

Nuo šių deklaracijų prabėgo dau-giau nei trys nuoširdaus kultūrinio ir visuomeninio darbo diasporoje de-šimtmečiai. Keitėsi išeivių kartos. PLB sukūrė ir didžiosios emigracijos prin-cipus diegę lietuviai jau buvo pasi-traukę. Net jaunosios generacijos vei-dai vis labiau priminė besiruošian-čius emeritais tapti moteris ir vyrus, ta-čiau jaunystės priesakai nebuvo už-miršti, nereikėjo jokių specialių para-ginimų, jokių priminimų, kas darytina pradėjus švisti Lietuvos atgimimo auš-rai. Visą diasporos tapatybę dešimt-mečiais lėmęs misijos jausmas nebuvo dingęs. Skirtingų lietuvių išeivijos ideologinių-politinių srovių, skirtin-gų generacijų įsivaizdavimai turėjo daug bendrų sąlyčio taškų. Juos siejo ir bendros netektys, ir liūdės, kad tik-rovė yra gerokai atgrasesnė ir sun-kiau pasiduoda sąmoningam paveiku-mui, negu norėtasi. Juos vienijo skir-tingais būdais norima įgyvendinti gy-venimo misija – padėti atgimsiančiai Lietuvai.

Vienuose sluoksniuose buvo susi-telkiama ties politine akcija, atakuojant JAV, Kanados, Anglijos vyriausybės pe-ticijomis. Kiti, ypač amerikiečių lietu-vių *Katalikiškos talkos* veikėjai, vi-saip stengėsi padėti disidentams ir *Lie-tuvių katalikų bažnyčios kronikų* ben-dradarbiams. Treči įsivaizdavo, kad tarsi senieji knygnešiai gabendami pro sovietų pasienio užkardas laisvos min-ties leidinius didins Lietuvos lietuvių intelektualinį atsparumą komunisti-nei indoktrinacijai, asocialiam ciniz-mui, kuris laikytinas neišvengiamu prievartinio sovietizavimo šešėliu. Visa tai sudėjęs į viena buvo pakankamai di-

delė energija, palaikiusi Lietuvos lais-vės žiežirbas ir vienijanti visas lietuvių pasaulio jėgas.

1987 m. rugpjūčio 23d. prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje nu-skambėjus aiškiems išsivadavimo są-jūdžio šūkiams pasaulio lietuviai ne-skubėjo daryti vienareikšmių išvadų. Būta ir baiminimosi, kad sovietų slap-tosios tarnybos ir persitvarkanti ko-munistinė Sovietų Sąjungos valdžia gali tiesiog manipuluoti Vakarų de-mokratijos akivaizdoje tam tikrais *so-cializmo su žmogaus veidu* propagan-diniais triukais. Tačiau pamažu buvo vis stipriau įsitikinta, kad Sąjūdis yra tikras sąjūdis, tikras tautos valios po-žymis, kad tie, kurie stojo jo priekyje nėra sovietų marionetės, ir kad reikia dėti visas jėgas Sąjūdžiui padėti.

Žinoma, kaip ir ankstesniais lai-kais galingiausiai skambėjo Amerikos lietuvių organizacijų balsai. Tačiau Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, Vo-kietijoje, Argentinoje, Australijoje, Nau-jojoje Zelandijoje tautinių nuotaikų pa-kilimas buvo akivaizdus, o sujudimas imtis kuo tik įmanoma padėti Lietuvos Sąjūdžiui labai didelis. Jau anksčiau pramintais keliais ir informaciniais kanalais buvo garsinamas Lietuvos laisvės reikalas visame pasaulyje, kū-rėsi informacijos biurai, vienijantys profesionalią ir laisvanorišką veiklą. Prisiminti solidarumo saitai su kai-

mynystėje buvusiais kitų pa-vergtų šalių atstovais. Baltijos šalių diasporos jungtiniai veiks-mai nuolat buvo labai svarbus faktorius politinės akcijos ir *liaudies diplomatijos* baruose.

Tradiiciškai svarbi pagal-bos Lietuvai sritis buvo politika. Lobistinė veikla buvo vystoma visą sovietų okupacijos laiką, bet ne visada ji turėjo žymesnį poveikį. Įvairių lietuvių orga-nizacijų atstovai išnaudojo visas išradingumo atsargas, perėjo nusivylimo ir abejonių laiko-tarpį, bet 9 deš. viduryje vėl at-gijo. Diasporos atstovai JAV ir kitose šalyse jau buvo pasiekę tam tikras aukštumas valstybės administracijos aparate. Senų-jų išeivių palikuonių buvo JAV Senate ir Kongrese. Būsimasis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus labai ilgai dirbo ap-linkosaugos administracijoje, Skirma Kondrotas pasiekė so-cialinių reikalų viceministrės postą Ronaldo Reigano administracijoje, Linas Kojelis irgi dirbo prezidentui R. Reiganui. Buvo ir daugelis kitų, gal že-mesnes politinės karjeros pakopas pa-siekusių, bet ne mažiau nuoširdžiai dirbusių lietuvių.

454. Kavolis, Vytautas. Lietuvos atstatymas. Jaunosios kartos programa. In: Kavolis, Vytautas. *Nepriklausomųjų kelias*, p. 28–29.

455. Ten pat, 32.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“!
www.draugas.org

Kaip Pajiesio ūkininkai žydus gelbėjo

Rugsėjo 23 dieną oficialiai minima Lietuvos žydų genocido diena. Tą dieną 1943 metais buvo likviduotas Vilniaus žydų getas. Šiemet sueina 70 metų, kai buvo likviduotas Kauno getas. Per holokaustą žuvo apie 90 proc. iš maždaug 208 tūkst. Lietuvos žydų. Jūsų dėmesiui siūlome buvusio Seimo nario **Povilo Jakučionio** prisiminimus iš jo šeimos istorijos.

DR. POVILAS JAKUČIONIS

Kad Lietuvos žydams gresia pavojus būti sunaikintiems (apie genocidą tada dar nebuvo kalbama), Pajiesio kaimo gyventojai suvokė jau pirmomis karo tarp Vokietijos ir SSRS savaitėmis. Tada apie galimą Lietuvos valstybės nepriklausomybės (nors ir dalinės) atstatymą viltys dar nebuvo visai išblėsusios. Žmonių nuotaikos buvo pakilios, optimistiškos. Bet vienas po kito užgriuvę sukrečiantys įvykiai vertė susimąstyti. Antrą karo dieną vokiečių žvalgų būrys sušaudė keturis lietuvius sukilėlius, palaikę juos bolševikais. Prasidėjo žydų persekiojimai ir žudynės. Nepaisydami vokiečių įspėjimų ir grasinimų, dori žmonės padėjo žydams slėptis.

Dr. P. Jakučionis

Juozas Jakučionis, s. Juozo, paslėpė žydus. Praėjus 2–3 savaitėms nuo karo pradžios, vienos dienos pavakare į mano tėviškės kaimyno Juozo Jakučionio (pravardžiuojamo „amerikonu“) sodybą, stovinčią ant Jiesios kranto, pajiesiais atėjo 7–8 žydų vyrų ir moterų grupė. Sakėsi einantys nuo Marijampolės, bėgantys nuo vokiečių persekiojimo, norintys patekti į Vilniaus krašto miškus. Jie prašė pavalgyti ir leisti kur nors pernaktuoti. Sakė turintys pinigų užmokėti. Šeimininkas sutiko duoti pavalgyti, bet nuo užmokesčio atsisakė. Jiems bekalbant į gryčią įbėgo vaikai, šaukdami, kad nuo Karakazų sodybos pusės atjoja būrys vokiečių. Aišku, kad jie sekė žydams iš paskos. Reikia žydams skubiai iš sodybos bėgti arba čia pat slėptis. Šeimininkas akimirksniu susivokė, atidarė landos grindyse dangtį ir pasiūlė žydams pasislėpti. Ten buvo pakankamo aukščio erdvė. Žydai, nieko nelaukdami, sulindo po grindimis, šeimininkas greit uždarė dangtį, užtiesė jį takeliu, pastatė ant jo kėdę ir pasodino ant jos senelę su maldaknyge.

Kieme jau buvo vokiečiai. Jie klausinėjo vaikus: „Juden. Wo sind Juden?“ (Žydai. Kur yra žydai?). Vaikai, žinoma, nieko nesuprato. Tarp vokiečių mokačio lietuviškai neatsirado. Tada karininkas įsakė apieškoti sodybą, o pats su dviem kareiviais įėjo į gryčią ir pradėjo tardyti šeimininką: „Kur žydai?

Mes matėme, kad jieėjo link jūsų sodybos. Sakykite, rodykite, nes suradę sušaudysime jus kartu su tais žydais. Nejuokais išgąsdino.

Šeimininkas, gimęs ir augęs Brazilijoje, buvęs Nepriklausomybės kovų savanoris, kovojęs prieš bermontininkus, šiek tiek suprato ir galėjo keletą žodžių pasakyti vokiškai, sakė, kad matė grupę žmonių, bet jie pro sodybą praėję ir per Jiesios lieptą nuėję toliau. Tuo metu iš kiemo atėjo kareivis ir išsitempęs raportavo, kad nieko nerado. Tada karininkas liepė vesti jį prie liepto. Pamatęs, kad lieptas tikrai yra, paklausė, kur link žydai nuėjo. Šeimininkas parodė rytų kryptimi. Karininkas sukomandavo, vokiečiai sušoko ant arklių, ir visi per Jiesios brastą nujojo nurodyta kryptimi.

Žydai po grindimis viską girdėjo ir suprato. Jei jie būtų sukosę ar nusičiaudėję, visi būtų žuvę kartu su šeimininko dešimties asmenų šeima. Pavojus laikinai praėjo. Tada šeimininkas atidarė dangtį ir pašaukė žydus išlįsti, nes pavojus jau buvo praėjęs. Žydai išlindo iš pogrindžio. Atsitokėjusi šeimininkė paruošė vakarienę, visi kartu pavalgė. Žydai širdingai padėkojo šeimininkams, žadėjo nelikti skolingi, jei tik liks gyvi ir ateis geresni laikai, atsišveikino ir išėjo kita kryptimi nei nujojo vokiečiai. Pasilikti nakvynei buvo pavojinga, visi suprato, kad apgauti vokiečiai galėjo sugrįžti ir radę žydus visus sušaudyti. Ačiū Dievui, vokiečiai negrįžo...

Užrašyta pagal
Vytauto ir Marytės Jakučionių pasakojimą

Juozas Jakučionis, s. Antano, gelbėjo žydus.

Kad mano tėvai vokiečių okupacijos metais gelbėjo žydus, vėl sugrįžus rusams pakalbėdavo tik giminės ir artimi kaimynai, kurie patys buvo padėję žydams. Žydų gelbėjimas nebuvo „populiarus“ nei prie vokiečio, nei prie ruso. Prie vokiečio tai buvo griežiausia paslaptis, kurios neturėjo žinoti niekas, net šeimos vaikai. Aš tuo metu mokiausi ir gyvenau Kaune. Namu sugrįždavau tik sekmadieniams ir Kalėdų bei vasaros atostogoms. Nors pačių žydų tėviškėje nebuvau matęs, bet tėvų elgesys ilgomis rudens ir žiemos naktimis ir keisti garsai kieme už uždangstytų langų man kėlė klausimų. Kas ten vyksta? Kodėl mama net pro langą neleidžia žvilgtelėti, o paklausus tėtę, jis atsako jo mėgstamu posakiu: „Senas būsi, kai viską žinosi“.

Žinojau, kad tėvai labai atjautė žydus ir baidančius belaisvius rusus. Kartais tėtėi važiuojant į Kauno turgus mama paruošdavo mažus maisto paketėlius. Važiuojant per Kauną tėtė liepdavo man arba broliui Antanui sėsti į vežimo galą ir mėtyti paketėlius į sargybinių varomą varguolių koloną. Kai pritrūkdavome maisto paketėlių, mėtydavome daržoves. Už viską žydai ar belaisviai dėkodavo žemai nusilenkdami. Jei pamatydavo sargybiniai, „pavaišindavo“ bizūnu per kuprą. Ir dar pagrasindavo uždaryti į getą kartu su žydais. Skaudėjo ir buvo baisu, bet tėtė sakydavo: „Pakentėk, žmonėms nelaimėje reikia padėti“.

Būdavo, kai tėtė vėl vakarą parvažiuodavo namo, liepdavo mamai uždangstyti langus, užkabinti duris ir varyti vaikus į lovas, kad niekas nežiūrėtų pro langus ir neišeitų į kiemą. Kieme girdėjosi prislopintos keleto žmonių kalbos ir žingsniai. Šunys būdavo uždaromi tvartuose, kad nelotų ir kaimynai negirdėtų. Panašiai buvo elgiamasi ir prie rusų, kai ateidavo partizanai.

Tėviškės kieme buvo didelis betoninis rūsys. Kartą pastebėjau, kad rūsyje vietoje buvusio didelio katilo alui daryti įrengta pirtis žmonėms praustis, o kluone šieno šalinėje aptikau, kad peludė užmaskuota ir joje įrengta slėptuvė, kurioje matyti kelių žmonių išgulėti guoliai. Vadinasi, buvo slepiami žmonės. Tuo metu slėptis reikėjo tik žydams. Tik vėliau, sugrįžus rusams, tėtė pasakė, kad visa tai buvo įrengta išprausti ir pailsėti jo atvežtiems žydams. Vėliau buvo pasakojama esą buvęs toks planas – parvežti iš Kauno ten ilgiau negalinčius slapstyti žydus, juos išmaudyti, pamaitinti ir išvežti į Degimų kaimą pas Jurgį Vilką, kurio sodyba – miškų apsuptyje, o netoliese buvo įkurta laikina stovykla. Iš ten žydai turėjo būti pervedami į Vilnijos miškus.

Mama man pasakojo, kad nešdavo maistą su-

dėjusi į kibirą žydams, kurie slėpėsi Pajiesio kaimo Markauskų girioje buvusioje žeminėje. Užklupta galvojo sakyti einanti karvių melžti, o maistą nešanti piemenims. (Tą faktą dabar patvirtino Bena Žemaitytė, girdėjusi iš savo tėvo, mano mamos brolio.)

Man grįžus iš Vorkutos lagerių tėtė man sakė, kad po mano arešto jis kreipėsi pas Garliavos žydą Abromą: „Aš tau padėjau prie vokiečio, dabar tu man padėk. Mano sūnus areštuotas“. Šis atsakęs: „Ui, Jūzai, čia KGB. Čia aš nieko negaliu padėti“. Gal ir negalėjo...

Knygose „Antano Gurevičiaus sąrašai“ (Vilnius, 1999 m.) rašoma: „Nr. 180 Jakučionis, Juozas, Pajiesio km, Garliava, slėpė du brolius Solskius. /„Atgimimas“. Tą patį rašė „Atgimimas“, Nr.49, 1991.11.29. Kitoje knygoje: „Tie, kurie gelbėjo. Žydų gelbėjimas Lietuvoje“. (LGGRTC, Vilnius, 2012 m., 79 psl. rašoma: „Jakučionis Juozas, Kauno raj., Pajiesio km.“

Jurgis ir Konstancija Vilkai gelbėjo žydus. Konstancija Vilkenė buvo mano teta, mano mamos sesuo, tad Vilkų sodyboje, esančioje Degimų kaimo pakraštyje, arčiausiai Pajiesio, tekdavo dažnai svečiuotis. Sodyba buvo tarp didelių girių, besitęsiančių nuo Pajiesio miškų iki Prienų šilo. Netoli sodybos vienu metu buvo įrengta slapta žydų stovykla. Stovykloje buvo laikinai apsigyvenę keliolika žydų, vyrų ir moterų. Jų, kaip ir Pajiesio kaime besislapstančių žydų, vadovu ir organizatoriumi buvo Kauno verslininkas Kačkė, turėjęs vilnų karšyklų ir kitokių verslą.

Kačkė iš ankstesnių laikų buvo pažįstamas su Jurgiu Vilku ir kitais Pajiesio ūkininkais. Ūkininkai jo karšyklOSE karšdavo vilnas, o jis supirkdavęs iš ūkininkų vilnas, plunksnas ir kitokias žaliavas. Kačkė buvo susidraugavęs su Jurgiu Vilku ir įgijęs abipusį pasitikėjimą. Kačkė buvo prašęs Jurgio kur nors tik jiems dviem žinomoje vietoje užkasti jo turimas brangenybes, kad jo žūties atveju brangenybės nepražūtų veltui. Jurgis nesutikęs, nenorėjęs imtis tokios atsakomybės, ir pasakęs: „Jei turėsiu tik duonos riekę, pusę atlaušiu tau. O tavo aukso man nereikia“.

Vyresnieji Jurgio vaikai – Bronius ir Albina – man yra pasakoję tokį epizodą. Vieną ankstų rytą tėvas iš girios parnešė didelį maišą avių galvų ir kojų. Išpylęs turinį virtuvėje ant grindų, pasakė: „Vėl vilkai papjovė kelias mūsų avis“. Ir prisakė namiškiams: „Kad niekas nesužinotų, nes visiems bus blogai“.

Kažkas pranešė vokiečiams, kad Vilkai slepia ir maitina žydus. Vieną dieną vokiečių kareiviai apsupo Vilkų sodybą. Iškrėtė visus kampus. Nieko neradę tardė namiškius po vieną atskirai, suaugusius ir vaikus. Jiems vertėjavo lietuvis policininkas. Nieko neiškvotė. Bet „prašukavę“ girią surado stovyklos vietą. Vėl užpultas Jurgis paaiškino, kad tai buvo medkirčių kūrenti laužai. Vokiečiai patikėjo, bet pagrasino, kad jei kada pasirodys žydai, praneštų jiems.

Vilkai įtarė, kad jų sodybą slapta sekė į pušis ilypė kaimynai ir įskundė vokiečiams.

Visa tai girdėjau iš Broniaus ir Albinos Vilkų

Kiti Pajiesio ūkininkai, slėpė ir gelbėjo žydus.

Be jau išvardintų, man yra žinomi dar dveji kaimynai, kurie slėpė ir gelbėjo žydus. Tai Markauskų ir Jančiorų šeimos. Deja, iki šių dienų niekas neišgyveno. Man pradėjus teirautis dabartinių kaimynų, paaiškėjo, kad tik prieš metus mirė paskutinis iš Jančiorų šeimos, gerai prisimenantis žydų slapstymą, Ignas Jančioras. Markauskai išmirę jau prieš daug metų. Dabar jų sodyboje gyvena augintinis. Jis galėtų daugiau žinoti apie įtėvių veiklą gelbėjant žydus. Kad jie slėpė ir globojo žydus, žinau iš tėvų pasakojimų. Apie tai esu girdėjęs iš kaimynų Antano ir Marytės Kalašinskių.

Ne tik aš, bet ir kiti Pajiesio gyventojai daugiau ar mažiau žino, kad Markauskų girioje (Pajiesio ūkininkai turėjo po keletą hektarų miško) buvo žeminė – žydų slėptuvė, kurioje slėpėsi keletas žydų (vėliau ta slėptuve pasinaudodavo partizanai). Žydus ten globojo ir maitino daugiausia Markauskų ir Jančiorų šeimos. Mano mama taip pat jiems nunešdavo maisto.

Markauskų ir Jančiorų sodybose per žiemos šalčius ir rudens darganas slėpėsi žydai. Manau, jog jie apsilankydavo ir mano tėviškėje. Jiems praversdavo mano minėta pirtis rūsyje ir slėptuvė kluone.

Pamąstymai. Yra žinoma, kad Kačkė, Abromas, broliai Solskiai, gal ir kai kurie kiti, pas Pajiesio ūkininkus slapstėsi žydai, išgyveno iki sovietų reokupacijos. Apie Abromą pasakojo mano tėtė. Kačkė gelbėjo Jurgį Vilką, kai jį už paramą partizanams Prienų „liaudies teismas“ nuteisė mirties bausme. Tikėtina, kad išgelbėti žydai kur nors yra rašę ar pasakoję apie savo gelbėtojus. Tačiau dviejose mano minėtose knygose rašoma tik apie mano tėvus. Kad būtų buvę jie paskelbti Pasaulio teisuoliais ar žūvančiųjų gelbėtojais, irgi neteko girdėti.

Kodėl? Gal kad dalis išgelbėtų žydų dirbo jiems įprastoje prekybos sfere ar sovietinėje administracijoje, kiti stoji tarnauti čekistams. Gal tos aplinkybės vertė juos nutylėti apie savo gelbėtojus. Nes šie tada jau rėmė ir gelbėjo partizanus. Mano minėtos šeimos būtent taip ir elgėsi.

Tik Kačkė buvo drąsus. Vėlgi, negi jis nieko apie savo gelbėtojus neparašė?

Kiek lietuvių žydus gelbėjo, slėpė ar šelpė maistu, drabužiais ir kitaip, tyrimai vyksta labai vangiai. Daugelio jų vardai įrašyti Jeruzalės Jad Vašem muziejaus Garbės sienoje. Jų vis dar ieško Lietuvos žydų muziejus. Bet jie tiria tik išgelbėjimo atvejus ir pripažįsta tik žydų paliudijimus!? Tokius tyrimus vykdo LGGRTC. Bet ar įtraukiamos į šį kilnų darbą mokyklos ir visuomenė, kaimų ir miestelių bendruomenės? Man neteko girdėti. Jei į žydų gelbėtojų paieškas įsijungtų platesnė visuomenė, jų surastų ne du, bet bent dvidešimt tūkstančių.

Per 20 metų nustatyta arti dviejų tūkstančių žydus gelbėjusių asmenų, 65 iš jų už žydų gelbėjimą buvo nužudyti.

2009 m. Lietuvos žydų bendruomenės Izraelyje tinklalapyje buvo paskelbtas 4 233 lietuvių, kaltinamų žydšaudyste, sąrašas. Vyriausybės pavedimu LGGRTC pradėjo tyrimus, kurie tęsėsi trejus metus. Remiantis archyvų medžiaga, istorikams pavyko nustatyti, kad iš to ilgo sąrašo prie žydų genocido galimai prisidėjo 1 070 asmenų. Sąrašo tikslumas – 25 proc. Kad tyrimas buvęs objektyvus ir kruopštus, sprendina iš to, jog tyrėjai nustatė naujus, sąrašė nebuvusius, 985 asmenis, galimai prisidėjusius prie žydų genocido. Tiesiogiai žydus šaudė 534 asmenys, o kiti susiję netiesiogiai – saugojo egzekucijų vietas ar suimtuosius, realizavo nužudytų žydų turtą ir pan. Žinoma, ir tai yra bjauru, tiesiog šlykštu. Tai gi iš viso nustatyta 2 055 asmenys, galimai dalyvavę žydų genocide.

Epilogas. Šiomis dienomis apie žydų gelbėjimą, jų padėtį nacių okupacijos metais skelbiamos keistos nuomonės ir apklausos. Būtent tai ir paskatino mane rašyti.

Tas apklausas periodiškai vykdo JAV nevyriausybinių organizacijų „Anti-Defamation League“ 102 pasaulio valstybėse. Pagal 2013 m. spalio mėn. – 2014 m. vasario mėn. vykdytas apklausas, pagal antisemitizmo indeksą Lietuvai teko 40 vieta (36 proc. gyventojų vadovaujasi antisemitinėmis pažiūromis). Keistos ne tik apklausos ar jų vertinimai, bet respondentams pateikiami klausimai, kurie, mano nuomone, provokuoja apklausėjams norimus atsakymus.

Respondentams buvo pateikiami klausimai, ar jie sutinka su apklausos organizatorių pateiktais žydo stereotipais. Norima, kad kuo daugiau respondentų patvirtintų apklausėjų nuomonę. Tuo tarpu daugumos žmonių nuomone, žydai yra ne kokie nors pasaulio teisuoliai, bet tokie patys žmonės, kaip ir visi kiti. Su visais privalumais ir trūkumais. Respondentams užduodami tokie klausimai:

– *kam žydai labiau lojalūs – Izraeliui ar Lietuvai?* 74 proc. respondentų atsakė, kad Izraeliui. Ar ne normalu? Gal teisinga būtų lietuvių paklausti, ką jie remia Palestinos konflikte – „Hamas“ ar Izraelį? Tikriausiai 80 proc. atsakytų, kad Izraelį. Ar tada lietuviai jau nebebūtų antisemitai? Įdomu būtų paklausti, kam lojali LLRA? Tikriausiai 80 proc. atsakytų, kad Lenkijai. Kažin ar tai reikštų, kad lietuviai nekenčia lenkų;

– *teiginys – žydai pernelyg plačiai ir daug kalba, kas jiems nutiko per Holokaustą.* 65 proc. apklaustųjų atsakė – taip. Jei būtų paklausta, kas turėtų daugiau kalbėti apie Holokaustą – patys žydai ar tų šalių piliečiai, kur Holokaustas buvo vykdomas? Tikriausiai atsakymas būtų, kad ne tik patys žydai, bet pirmiausia tie, kurių šalyse buvo Holokaustas vykdomas. Yra mokyklų programos ir kita;

– *teiginys – žydams rūpi tik jų pačių gerovė.* 45 proc. respondentų atsakė – taip. Teisingai atsakė. Juk daugumai pasaulio žmonių rūpi tik jų gerovė. Idealistai sudaro vos 10 proc.!

– *teiginys – žydai pernelyg įtakingi tarptautinėse finansų organizacijose.* 45 proc. apklaustųjų atsakė – taip. Gal tai komplimentas žydams, kaip talentingai tautai?

Gaila, kad anketoje nebuvo klausimo, ką turėtų daryti patys žydai, kad pasaulyje nebūtų antisemitizmo? Gal tik aiškiau suformulavus apklausos klausimus ir teiginius galima būtų tiksliau spręsti apie tautos antisemitizmo indeksą.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky po tyrimo indekso paskelbimo pasakė, kad Lietuvoje kompleksinių priemonių kovoje su antisemitizmu nebuvo. Po mėnesio Lietuvoje apsilankius specialiajam JAV prezidento pasiuntiniui kovai su antisemitizmu Irai N. Formanui ji jau sakė, kad „žydai Lietuvoje neturi daug ko skųstis“ ir kad „žydai Lietuvoje nesijaučia diskriminuojami, todėl neturės skundų Irai Formanui“.

P. S. Žydų gelbėtojus Seimas prilygino Laisvės kovų dalyviams ir suteikė jiems tokį statusą. Tačiau šis įstatymo papildymas kelia abejonių, nes įstatymas yra skirtas tik kovojusiems už Nepriklausomą Lietuvą. Be abejonės, gelbėtojai verti tokio statuso, bet gal reikėjo paieškoti kitokių formuluočių ar parengti ir priimti naują įstatymą?

Kita vertus, Laisvės kovų dalyvių statuso tiesiogiai ir tikrai yra verti tie asmenys, kurie slėpė ir globojo partizanus, kurių namuose (sodybose) buvo įrengtos ir naudojamos slėptuvės. Jie savo grove ir gyvybe rizikavo lygiai taip pat, kaip ir žydų gelbėtojai. Buvo deginamos jų sodybos, tremiamos šeimos, žudomi ar įkalinami jų šeimnininkai. Be to, daugeliu atvejų tie, kurie gelbėjo žydus, gelbėjo ir rėmė partizanus. Tai buvo visų dorų žmonių ne tik patriotinė, bet ir krikščioniška pareiga.

Seimas jau šioje sesijoje turėtų parengti ir svarstyti šį iki šiol pamirštą klausimą.

Su liūdėsiu ir skausmu pranešame, kad 2014 m. rugsėjo 18 d. mirė

A † A dr. ROMANAS RIMAS KAUNAS

Gimė 1944 m. rugsėjo 8 d. Kivyliuose, Lietuvoje. Gyveno Elm Grove, Wisconsin, anksčiau Cicero, IL.

Liūdėsyje liko: žmona Gražina Valeikaitė, vaikai – sūnus dr. Rolandas su žmona Christine, anūkas Rustam, duktė Kristina Johnson su vyru Kent, anūkai Cody ir Shawn, mamytė Vanda Kaunienė, seserys Regina ir Ramona su šeimomis, svainės Dalia, Giedrė ir svainis Algis su šeimomis, teta Zita Galminaitė-Gražienė su šeima bei kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

A. a. Romanas baigė Marmion Military Accademy. Bakalauro laipsnį gavo Northwestern universitete. Marquette Medical School baigė mediciną ir įsigijo psichiatro specialybę. Kariuomenėje tarnavo Medical Corps kapitono laipsniu.

Velionis buvo sūnus a. a. dr. Ferdinando, brolis a. a. Rolando. Atsisveikinimas su a. a. Romanu įvyks rugsėjo 27 d. Becker Ritter laidojimo namuose, 14075 W. North Ave., Brookfield, WI 53005, tel. 262-782-5330.

Apie laidotuves Šv. Kazimiero kapinėse bus pranešta vėliau.

Liūdinti šeima

Mylimai seseriai

A † A ČESLOVAI VELECKIENEI

mirus, mūsų mielą draugę MONIKĄ KABLIAUSKIENĘ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Jūra Gvidienė
Gražina Damijonaitienė
Aldona ir Romas Meilai

www.draugas.org/mirties.html

Lietuvos delegacija dalyvauja JT Generalinėje Asamblėjoje

Atkelta iš 1 psl.

Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius pristatys Lietuvos poziciją dėl tarptautinio ir ypač regioninio saugumo daugiašaliuose renginiuose, tarp jų – Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) ministrų susitikime krizės Ukrainoje ir Europos saugumo klausimais, aukšto lygio diskusijoje dėl JT Saugumo Tarybos nuolatinių narių veto teisės apribojimo žiaurių nusikaltimų atveju, ES užsienio reikalų ministrų susitikime.

Dvišaliuose susitikimuose su įvairių regionų valstybių užsienio reikalų ministrais numatoma aptarti aktualius tarptautinės darbotvarkės klausimus ir galimybes stiprinti dvišalį, ypač ekonominį bendradarbiavimą. Ministras susitiks ir su JT generalinio

Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius

sekretoriaus specialiaja atstove vaikų ginkluotuose konfliktuose klausimais Leila Zerrougui. Taip pat numatyti susitikimai su JAV žydų organizacijų atstovais bei lietuvių bendruomenės nariais. Ministras pasakys kalbą Lietuvos generalinio konsulato New Yorke rengiamame Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dienos paminėjime.

Prezidentės spaudos tarnybos
ir URM info

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugsėjo 23 d. Lietuvos generaliniame konsulate New Yorke** (420 Fifth Avenue, New York, NY), dalyvaujant Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministrui Linui Linkevičiui, vyks solistės Kristinos Malinauskaitės ir tenoro Erik Bagger koncertas. Akompanuos Dalia Sakas. Renginys skirtas Vilniaus geto likvidavimo dienos minėjimui. Skambės lietuvių, žydų ir kitų autorių kūriniai. Renginio pradžia – 6:30 val. v.

■ **Ruošiamės X Šiaurės Amerikos lietuvių dainų šventei!** Pirmoji repeticija įvyks rugsėjo 28 d., sekmadienį, 5 val. p. p. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje patalpose (SLA) 307 West 30th St. New York, NY. Laukiami studentai, gimnazistai ir jau baigę mokslus. Repetuojame labai patogioje vietoje – prie Penn Station. Atvykite patys, pakvieskite draugus!

■ **Didelius ir mažus spalio 4 d., šeštadienį,** 6 val. v. kviečiame švęsti Mokytojų dieną. Rytinio Long Island LB pažada, kad nuobodžiauti nebus kada – žaisime žaidimus,

dalyvausime viktorinoje, o taip pat daug dainuosime ir šoksime. Šeimininkės jau raitojasi rankoves ir kviečia visus paskanauti ceptelinių bei kugelio. Šventė vyks John Wesley Village I, 1 Aldersgate, Riverhead, NY 11901.

■ **Maloniai kviečiame Jus atvykti į Tautos Fondo organizuojamą labdaros renginį,** kuris vyks spalio 5 d. nuo 3 val. p. p. iki 5 val. v. dr. Nijolės Bražėnaitės-Paronetto namuose adresu 65 Rockland Road Sparkill, NY 10976. Renginys skirtas paremti ir stiprinti Lietuvos mokyklas, paskirti stipendijas studentams. Programoje – pianistės Goldes Vainberg-Tatz koncertas.

■ **Spalio 5 d., sekmadienį, 12 val. p. p.** Čikagos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios parapijos salėje ALT'as, Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje ir Inžinierių sąjunga organizuoja susitikimą su Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos viceministru Marijumi Velička. Visus kviečiame dalyvauti.

Spalio 4 d., šeštadienį, kviečiame visus susiburti po šimtamečiais ažuolais ir iškilmingai atšvęsti **Ateitininkų namų 35 metų veiklos sukaktį.** Adresas: **1380 Castlewood Dr., Lemont. IL.** Pradžia: 4 val. p. p. Kaina: nuoširdi auka. Programoje – šv. Mišios sode, atstatyto kryžiaus pašventinimas, iškilminga vakarienė (už gėrimus mokama grynais), ansamblio „Iš Rytų šalelės“ programa. Vietas užsisakyti iki rugsėjo 27 d.

Visais klausimais kreipkitės į Pranutę Domanskienę tel. **708-712-7112** arba el. paštu **Frances.Domanskis@gmail.com**.

DRAUGAS NEWS

TIK \$35
pirmiems metams

Prenumeruokite sau, savo vaikams, draugams, vaikaičiams!

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Miestas, Valstija, Zip _____
El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: **Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629**
Arba prenumeruokite tinklalapyje: **www.draugasnews.org**

MIELI TĖVELIAI!

Sesėlė Laimutė ruošia vaikus (3 kl. ir vyresnius)

Pirmajai Išpažinčiai ir Komunijai

Registruotis

Tel. **630-243-1070** arba el. paštu **seslaimute@gmail.com**

Pirmoji pamoka vyks rugsėjo 28 d. (sekmadienį) po 9 val r. ir po 11 val. r. šv. Mišių.

Visi susitikime

Pal. Jurgio Matulaičio misijos vestibulyje

REGISTRACIJA – iki rugsėjo 28 d.

Dėmesio! Priimami Lietuvių Fondo prašymai stipendijoms. Stipendijų prašymo anketos priimamos iki **2014 m. spalio 10 d.** Elektroninę stipendijų prašymo anketą rasite mūsų tinklalapyje: **www.LietuviuFondas.org** (skiltyje „Stipendijos“).

Šiais metais Lietuvių Fondas jau paskirstė 327,913 dol. projektų, puoselėjančių lietuvių švietimą, kultūrą, tradicijų bei papročių išsaugojimą, paramai.

Dėkojame visiems LF nariams ir rėmėjams!

LF informacija

Labdaros - paramos koncertas

PO ANGELO SPARNU

Maloniai kviečiame Jus į labdaros - paramos koncertą, skirtą Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčiai (Marquette Park) paremti.

Svečiuose - pianistė

IEVA JOKUBAVIČIŪTĖ

"Jokubaviciute found an essential beauty, balance and haunting allure that evoked the spirit of Schubert."

- Washington Post

"... elegant and engaging"

- Wall Street Journal

"She is an artist of commanding technique, refined temperament and persuasive insight."

- New York Times

Lapkričio 30 d. (sekmadienį), 3 v.p.p.

Čikaga, Marquette Park, Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia

6812 South Washtenaw Ave. Chicago, IL 60629

Bilietus galite įsigyti kavinėje "Old Vilnius", "Smilgoje", "Lithuanian Plaza", Maironio ir Čikagos lituanistinių mokyklų raštinėse arba skambinkite 773-578-0182. Bilieto kaina \$25, prieš koncertą - \$30. Koncerto metu parapijos sporto salėje bus prižiūrimi vaikai (nuo 3 metų amžiaus ir vyresni). Vyks piešimo konkursas ir žaidimai. **Butna iš anksto užsiregistruoti tel. 773-578-0182. Kaina \$5.**

Organizatoriai

The Rotary Club Of Chicago and Lithuanians

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME „DRAUGĄ“